

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

„Ochii, sufletul și viața istoriei”

Prof.univ.dr. Ștefan ȘTEFĂNESCU
Membri al Academiei Române

Savant de formație enciclopedică și de renume european, Dimitrie Cantemir a continuat, a îmbogățit și a creat totodată o tradiție de viață cultural-științifică ce-i face veșnic numele și pilduitoare opera. El a scos istoriografia românească din cadrul strămutat provincial, a ridicat-o și a impus-o ca factor însemnat în dezvoltarea vieții științifice internaționale. Preocupat, ca și predecesorii săi Grigore Ureche și Miron Costin, de începuturile poporului al cărui fiu era, Cantemir a lărgit cadrul discuției angajate, adăugând ideii originii latine și unității poporului român – susținute de Ureche și Costin – ideea permanenței lui în ținuturile ce le locuiește și pe care prin muncă și jertfe le-a știut înfrumuseța.

În această privință savantul domnitor venea cu o armătură documentară și cu spirit critic în explorarea izvoarelor istorice – numai în „*Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*” el citează peste 150 de autori – ce anunța depășirea fazei cronicărești în scrierea istoriei, trecerea la faza de erudiție specifică vremurilor noi, moderne.

Zestrea cantemiriană avea să însemne prologul unei direcții de cercetări de mare însemnătate științifică și politică în care s-au angajat toți marii istorici români, care i-au urmat lui Cantemir: B.P.Hasdeu, A.D. Xenopol, Vasile Pârvan și Nicolae Iorga, ilustrându-se prin construcțiile științifice impunătoare și perspectivele deschise cercetărilor ce se întreprind azi și care privesc perioada așa-numitului „*mileniu al tăcerii*”.

Cu o forță de redare, născută dintr-o largă erudiție și înțelegere a sensului și substanței istoriei, B.P. Hasdeu corecta afirmațiile lui Cantemir în legătură cu soarta elementului dac, factor de bază în formarea poporului român, iar A.D. Xenopol, Vasile Pârvan și Nicolae Iorga aveau să dea contur mai exact ideii cantemiriene a rolului moștenirii Imperiului roman la nordul Dunării. N. Iorga, mai ales, a pus în adevărată lumină ceea ce a însemnat „*Sigiliul Romei*” pentru locuitorii meleagurilor pe care trăim, cum s-a produs contactul între populația romanizată și migratorii atrași și influențați de civilizația romană, cum s-a realizat sinteza românească.

Măndru de originea neamului său, pretentiv al faptelor de vitejie ce l-au impus atenției Europei pe Ștefan cel Mare, pe care le dorea ca pilde de urmat pentru contemporanii săi, D. Cantemir a căutat să facă cunoscută lumii străine, scriind în limba latină, istoria alor săi, pledoarie caldă pentru schimbarea situației politice umilitoare în care ei ajunseseră.

Din nevoia de a înțelege cât mai exact coordonatele istoriei românești, D.Cantemir s-a văzut nevoit să raporteze istoria românească la cea universală, să manifeste o mai mare preocupare decât predecesorii lui pentru cadrul de istorie generală.

În contact cu progresele istoriografice din alte țări, îndeosebi din Polonia, Gr. Ureche a simțit și el nevoia să pătrundă în înlănțuirile cauzale ale fenomenelor istorice, intercalând în expunerea evenimentelor de istorie moldovenească capitolele „*Povestea și tocmăla alor țări ce sunt prin prejur, cum nu se cade să nu*

pomenim, fiindu-ne vecini de aproape”. Miron Costin și Nicolae Costin realizau un pas înainte pe drumul deschis de Ureche, iar D. Cantemir avea să impună istoriografia românească în importante domenii de istorie universală, cum a fost cel al istoriei Imperiului otoman, prin „*Istoria creșterii și descreșterii Porții Otomane*”.

Preocupările românești de istorie universală, cu scopul de a înlesni înțelegerea corectă și cuprinzătoare a istoriei naționale aveau să se dezvolte după D.Cantemir și să atingă un punct culminant prin opera lui A.D. Xenopol și N. Iorga. Lui Nicolae Iorga, „*ariaș aș erudiției*”, îi datorăm, de fapt, cel mai mult în ceea ce privește fixarea locului istoriei românilor în istoria universală și definirea viziunii românești de istorie universală.

Pentru cine urmărește evoluția gândirii istoriografice românești de la Cantemir la Iorga, este sugestiv în privința filiației de idei faptul că N. Iorga a fost după Cantemir cel de al doilea mare istoric român care a dat lumii o istorie a Imperiului otoman („*Geschichte des Osmanischen Reiches*”).

Fondul de idei al operei lui D. Cantemir, îmbogățit de corifeii Școlii ardelenne, de reprezentanții curentului pașoptist (Bălcescu și Kogălniceanu), sau de cei ai pozitivismului în istorie – Dimitrie Onciul sau Ion Bogdan – a pătruns adânc în conștiința românească, fiind un puternic suport în lupta pentru crearea statului național român, unitar și independent.

Cărturarul domnitor al Moldovei, ce continua ca dinast pe planul preocupărilor culturale o tradiție care dăduse cu două secole înainte pe Neagoe Basarab, și-a conceput opera în spirit militant; apărând principiul obiectivității științifice, el înțelegea să pună adevărul în slujba cauzei alor săi, Istoricul, după el, „*iaste ochii,*

sufletul și viața istoriei”, datorită lui este să cate adevărul, dezvoltând prin el conștiința compatrioților.

Spiritul cantemirian de concepere a scrierii istoriei a căpătat noi valențe cu generațiile de istorici care i-au urmat lui Dimitrie Cantemir. El avea să-și găsească una din cele mai expresive formulări la N. Iorga care arăta că „*Nimic nu poate fi mai frumos decât să se găsească la același om de știință și urmărirea adevărului și punerea lui în legătură cu ce dorește lumea dimprejur... Orice subiect am trata... să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei.*”

Studenti din SUA
audienți la
Universitatea
Spiru Haret

Pagina 4

De la Maiorescu la maiorescianism

Prof.univ.dr. Gh. Al. CAZAN

Dificultăți teoretice

Maiorescu a marcat atât de profund și multilateral cultura și istoria vremii lui încât, în viață fiind, în jurul lui s-a creat o veritabilă legendă care avea să sporească, asimptotic, o dată cu trecerea anilor.

Factorii care au contribuit la apariția și, apoi, la o dezvoltare greu de contestat a legendei merită o analiză de sine stătătoare. Cum o asemenea analiză rămâne în afara intereselor care ne preocupă în rândurile de față, vom sublinia, totuși, că în sistemul cauzalității imanente creării și amplificării legendei s-au inserat, specific și în corelații relativ armonice, studii dat al culturii române a vremii, predispoziția cvasigenerală a mediului socio-politic de a cultiva elogiul și admirația, mai ales când acestea aveau justificări binemeritate în structura personalității vizate. Legenda a fost servită, cu o știință rar întâlnită în mediile culturale românești, de Maiorescu însuși. Nu credem că exagerăm dacă afirmăm că nimic nu-i scăpa lui Maiorescu, în toate numeroasele lui ipostaze, pentru a-și înconjura personalitatea proprie, altfel de o complexitate extremă, cu aura apostolilor investiți cu puterea de a duce cuvântul în cele mai arguse colțuri ale istoriei.

România reprezenta pentru el un asemenea colț, iar Maiorescu „s-a făcut” și s-a purtat ca Apostolul chemat să scoată la lumină o istorie și o cultură care i se păreau profund anacronice față de Apusul pe care îl cunoșcase în înfrumusețarea lui, mai ales germană.

Nu a rămas secret faptul că omul-mentor al culturii române moderne era

subiect al unei psihologii apte să pună în relief și să facă posibile dimensiunile lui luminoase, dar și să le țină ascunse pe cele despre care credea că i-ar altera statura de corifeu. Maiorescu s-a făurit pe sine cu mîgală, după un program gândit în cele mai mici detalii.

Cum s-a arătat de către atâția mari exegeți ai operei și vieții lui, el s-a visat, de timpuriu, purtător al unei misiuni mărețe. A respectat visul, a trudit pentru a-l face viață reală, i-a dat cele mai

Opinii
în
OPINIA

elaborate forme pentru a-l proiecta în zonele fierbinții ale reconstrucției culturale și politice a țării. L-a înfruntat până și pe Dumnezeu pentru a face loc Omului și, firește, gândului despre valoarea și însemnătatea rațiunii clare în „ordonarea” a ceea ce i se părea că ar fi lume subistorică. A cunoscut și trăit gloria. Pentru că și-o făurise. Gloria se plătește scump, cu eforturi uriașe, cu neodihnă, cu mari cheltuieli de energie. Adeseori, cu niște compromisiuri care macină ființa în nevăzutul ei.

Junimea, Academia Română, „Con-vorbiri literare”, demnitățile politice pe

Dialectica vieții sociale

Prof.univ.dr.H.C. Ion TUDOSESCU

Societatea omenească este un organism complex și dinamic, structurat dintr-o rețea de raporturi sociale între oameni, configurată în funcție de acțiunea acestora de producere și reproducere a vieții lor materiale și spirituale, la rândul ei motivată de interese și idealuri de realizare a condiției lor existențiale specifice.

Din jocul de interese și opțiuni valorice ale oamenilor în procesul lor de realizare, structurat printr-un proces dialectic de consensuri și tensiuni între diverse categorii de grupuri și comunități ale acestora, rezultă devenirea socială de ansamblu, trecerea

societății printr-un evantai de formațiuni și orânduiri socio-economice, fiecare dintre acestea înscriindu-se într-o traiectorie ireversibilă a progresului economic și social, dublată de o linie neîntreruptă de cicluri de înnoire umană.

Dialectica obiectivă a vieții sociale este surprinsă de ontologia socială, de filosofia socială în ansamblul ei, printr-un cerc deschis de conceptualizări și problematizări din aria cărora vom desprinde câteva în suita de articole (consultații) pe care o dechidem începând de astăzi în paginile revistei „*Opinia națională*”.

I. Complementaritate și contradicție în devenirea socială

1. Dialectica raporturilor dintre complementaritate și contradicție în viața socială
2. Polarizare socială contradictorie în societățile moderne
3. Utopismul și falimentul doctrinelor socialiste clasice privitoare la soluționarea contradicțiilor din societățile moderne

Pagina 6

Un nume intrat în legendă

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

AVRAM IANCU – După Horia, un al doilea pas istoric spre marea Unire l-a făcut Avram Iancu la 1848. Moartea lui, poetul popular a plâns-o ca nimeni altul: „*Bate-mi vântu cetina / Rupe-mi-se inima / Și mă doare sufletul / Când aud plângând codrul. / Când aud valesa vînd / Și florile suspinând. / Morți cerniți în poartă stînd / Plîngeți, mamele, cu jale / Florile de pe cărare. / Jeliți, mamele, cu dor / Și voi, brazi de pe ponor, / S-a dus mîndru crășor. / Nu s-o dus să nu mai fie! / C-o plecat-napoi să fie*”.

Trupul bolnav de durere și dezamăgiri, trupul istovit de peregrinările fără țel al Craiului Munților doarme, simbolic, sub gorunul lui Horia din cimitirul de la Tebea. Îl plînge buciulul moșilor și frunza codrilor bătrâni, din taina cărora Avram Iancu a ieșit ca un miracol al istoriei, care, strîngând în inima lui tînără obida și jalea ardelenilor, a condus revoluția de la 1848 din Transilvania, afirmându-se la o vîrstă foarte tînără ca un geniu politic și militar.

Numele lui Iancu a intrat în legendă, în cîntec și în baladă. Îi cinstesc memoria și-i evocă personalitatea scriitorii și artiștii noștri: Eminescu în romanul său *Geniu pustiu*, Octavian Goga într-una din primele sale poezii, publicată în vremea liceului de la Brașov și, mai târziu, într-un eseu de valoare a unui poem, consacrat moșilor, *Horia și Avram Iancu*, Lucian Blaga în piesa *Avram Iancu*, Emil Isac în mai multe articole poematice: *Avram Iancu și*

Cinstirea lui Avram Iancu, Mihai Beniuc în scînteietoarele sale versuri patriotice înfățișându-l ca pe un simbol al vigoării și inteligenței neamului românesc, Mircea Micu în zguduitoare poezii și alții.

Se fac a-l uita numai urmașii imploritorilor care l-au făcut să înnebunească de durerea

Pe mormântul lui cresc de 180 de ani florile recunoștinței populare.

Tot ca un semn de recunoștință, mai mult parcă decât ca un gest strict estetic, a scris și Alexandru Hodoș, cu puțin înainte de moartea sa survenită după lungi ani de temniță, romanul de evocare istorică *Focurile de pe culme*, apărut la Editura Minerva, în anul 1972.

E o evocare răscolitoare, realizată mai mult cu memoria inimii decât cu aceea a inteligenței. O evocare de un epic dens, obiectiv care împlinește o strălucită alianță între trecutul glorios de luptă și între sensurile mari, filozofice, ale devenirii noastre istorice.

Cea mai emoționantă evocare a lui Avram Iancu a făcut-o, mai întâi, tot poetul popular care-și hrănește inspirația dintr-o sinceritate desăvârșită și dintr-o admirație fără margini: „*Uite, Iancu trece dealu / Că-i cunoscut tundra și calu. / Calu-i sur și tundra albă. / Nu-i ea ca el în țara-ntreagă. / De-ai umbra ca grău-n ciur, / Nu-i ea Iancu prin prejur. / De-ai căta ca focu-n vatră, / Om ca Iancu, niciodată*”.

În viziunea populară, Avram Iancu ia proporții mitice, de demiurg căruia i se supune întreaga natură: „*Cătu-i bradu brad înalt / Dintr-un munte-n hălălaț / Nu-i pe Iancu să-l întreacă. / Când își țipă ochii roată / S-apleacă frunza toată / Și izvorul numa șoaptă. / Și se-ntorc căările / De-i ascultă vorbele / Ca să-nciugă vetrele / Casele, săracele*”

(Continuare în pag. 5)

Participarea
Universității Spiru Haret
la Târgul de Educație

„ACADEMIA LEBANON-2004”

Pagina 8

Au început
cursurile
la Departamentul
pentru Pregătirea
Personalului
Didactic

Pagina 3

(Continuare în pag. 5)

România

are deplina capacitate de a-și asuma răspunderile ce decurg din calitatea de stat membru al Uniunii Europene

Prof.univ.dr. Mircea BOULESCU

(Urmare din numărul trecut)

Capitolul 18. Educația, formarea profesională și tineretul

România a continuat să participe la a doua generație de programe comunitare: Leonardo da Vinci, Socrates și Tineret. Totuși, capacitatea Agenției Naționale Leonardo da Vinci trebuie îmbunătățită, iar calitatea implementării programelor trebuie sporită în câteva zone cheie.

Trebuie să continue eforturile în scopul implementării totale a Directivei privind educația copiilor lucrătorilor migranți până la data aderării.

Eforturile de a mări accesul la educație pentru grupurile dezavantajate și pentru populația rurală au fost limitate la un nivel scăzut al finanțării sectorului educației. Această problemă trebuie abordată urmărindu-se concluziile Consiliului European de la Lisabona.

Extinderea învățământului obligatoriu la zece ani reprezintă o evoluție pozitivă, dar sunt necesare eforturi suplimentare pentru îmbunătățirea calității educației și asigurarea transparenței calificărilor.

Cadrul legislativ al formării profesionale a adulților nu este încă finalizat și operațional.

Având în vedere aceste evaluări, Comisia Europeană ajunge la concluzia că bugetul limitat alocat sectorului educației reduce în mod memorabil impactul reformelor în ceea ce privește alinierea la acquis-ul sistemului educațional. Trebuie întreprinse noi eforturi pentru sporirea gradului de școlarizare, îmbunătățirea actului educațional și stimularea adulților, în vederea implicării acestora în formarea profesională. De asemenea, eforturile trebuie să continue în vederea implementării totale a Directivei privind educația copiilor lucrătorilor migranți până la data aderării.

Capitolul 19. Telecomunicația și tehnologia informației

Pe lângă progresele înregistrate, Raportul de țară pe 2003 evaluează următoarele:

– în ciuda continuei extinderi ca număr de linii a rețelei de telefonie fixă, există semne de tensiune pe piața de telefonie fixă, care ar putea rezulta din lipsa unor tarife echilibrate în pregătirile pentru liberalizarea pieței;

– trebuie să continue eforturile în direcția pregătirii personalului pentru a se dezvolta expertiza juridică și tehnică a Autorității Naționale de Reglementare cu comunicații;

– adoptarea legii privind serviciul universal trebuie să fie urmată de adoptarea legislației de implementare adecvată. Noua lege trebuie să reglementeze problemele de licențiere în vederea extinderii pe piață a rețelilor de telefonie fixă;

– aplicarea acquis-ului din 2002 trebuie făcută în așa fel încât să se asigure o tranziție normală către o piață complet concurențială. Autoritățile vor trebui să armonizeze reglementările din jurisdicția națională, astfel încât să evite fragmentarea pieței unice;

– alinierea deplină a noului cadru legislativ la evoluțiile din statele membre ale Uniunii Europene se va face cu strictă separare a responsabilităților autorității de reglementare de interesele proprietarilor (Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației acționează în continuare ca proprietar al anumitor operațiuni), în special în ceea ce privește licențele de spectru în care guvernul își exercită în continuare dreptul de proprietate;

– în sectorul serviciilor poștale este necesară deplină aliniere la cea de-a doua Directivă, în special în ceea ce privește pragurile pentru domeniul rezervat.

Raportul concluzionează că România a atins un grad considerabil de aliniere cu legislația Uniunii Europene din domeniul telecomunicațiilor, însă sectorul serviciilor poștale este ușor rămas în urmă. Alinierea acquis-ului comunitar trebuie să se concentreze pe implementarea prevederilor legale privind drepturile utilizatorilor și pe serviciul universal, atât în ceea ce privește telecomunicațiile, cât și în ceea ce privește serviciile poștale. Alinierea deplină la noul cadru legislativ se va face cu strictă separare a responsabilităților autorității de reglementare de interesele proprietarilor pentru că Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației acționează în continuare ca proprietar al anumitor operațiuni.

Capitolul 20. Cultura și politica în domeniul audiovizualului

Raportul evaluează că trebuie făcute câteva amendamente de natură tehnică la Legea audiovizualului, în special în legătură cu jurisdicția și restricția retransmisiorilor.

România trebuie să continue să-și întărească administrația în sectorul audiovizualului, atât în ceea ce privește Consiliul Național al Audiovizualului, cât și Ministerul Culturii și Cultelor, pentru a asigura transparența și efectiva implementare a reglementărilor din acest domeniu.

Legislația României este în linia marii aliniată la acquis-ul comunitar, dar trebuie acordată în continuare atenție ajustărilor care rămân de făcut Legii audiovizualului și asigurării faptului că toate deciziile de implementare sunt în concordanță cu acquis-ul.

Capitolul 21. Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale

Potrivit evaluărilor prezentate în Raport:

– sunt necesare eforturi pentru a asigura implementarea corectă a legislației privind Fondurile Structurale și a Fondului de Coeziune nou transpus. România trebuie să acorde o deosebită atenție aspectelor legate de achizițiile publice, în vederea implementării viitoare a Fondurilor Structurale și de Coeziune și să învețe din experiența implementării instrumentelor de preaderare pentru a desemna corespunzător responsabilitățile și procedurile de control general;

– este important ca autoritățile responsabile cu pregătirea și implementarea Fondurilor Structurale și a Fondului de Coeziune după aderare și cu definirea organizațiilor interne să fie desemnate conform capacității de a gestiona corect, de a implementa și de a îndeplini coordonarea interministerială necesară, în special alegerea autorităților de gestiune;

– eforturi substanțiale sunt necesare în vederea îmbunătățirii calității Planului Național de Dezvoltare a României pentru ca aceasta să servească ca o bază validă a viitoarelor Planuri de Dezvoltare, așa cum sunt cerute de către Fondurile Structurale. Ar trebui asigurată eficiența funcționării structurilor partenariale, în vederea implicării în activitatea practică de programare, atât a partenerilor regionali și locali, cât și a celor sociali și economici;

– trebuie accelerată activitatea pentru asigurarea conformității cu cerințele Fondurilor Structurale privind monitorizarea și evaluarea. România are încă de înregistrat progrese în domeniul gestiunii și controlului financiar, de exemplu, prin stabilirea unor instituții, structuri și proceduri pentru controlul financiar, auditul, certificarea

cheltuielilor și corectarea iregularităților, în special celor aplicabile Fondurilor Structurale și de Coeziune. O atenție deosebită ar trebui acordată separării adecvate a funcțiilor în cadrul structurilor de implementare.

Capitolul 22. Mediu

Obiectivele acestui capitol includ: integrarea politicii de mediu în alte politici sectoriale; legislația orizontală privind procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite planuri și programe publice; calitatea aerului; managementul deșeurilor; calitatea apei; protecția naturii; poluarea industrială și managementul riscului; domeniul chimicelor și organismelor modificate genetic; siguranța nucleară și a protecției împotriva radiațiilor; capacitatea administrativă.

Potrivit evaluării din Raportul de țară pe 2003:

– un accent puternic este pus pe transpunerea legislativă și îndeplinirea formală a cerințelor acquis-ului. Aceasta poate fi în detrimentul progresului real pe măsură ce transpunerea continuă să depășească atât gândirea strategică, cât și implementarea efectivă;

– pentru a realiza implementarea deplină a legislației privind evaluarea impactului asupra mediului va fi necesară întărirea capacității administrative, în special la nivel local;

– sistemul de monitorizare a calității aerului trebuie finalizat prin elaborarea planurilor de acțiune și îmbunătățirea capacității de inspecție și aplicare;

– trebuie finalizat planul național de gestionare a deșeurilor și elaborate planuri regionale;

– în ceea ce privește calitatea apei, încă nu au fost elaborate planurile de administrare a bazinului hidrografic. Este necesar să se identifice zonele sensibile, conform cerințelor privind apele uzate urbane, să se perfecționeze monitorizarea (de exemplu, pentru nitrați și apa potabilă) și să fie definite programe adecvate;

– în ceea ce privește protecția naturii, trebuie continuată pregătirea listei cu siturile de interes comunitar propuse și desemnarea zonelor speciale protejate;

– în domeniul poluării industriale și managementul riscului, implementarea acquis-ului este într-un stadiu incipient;

– în domeniul chimicelor și organismelor modificate genetic mai rămân multe de făcut în vederea implementării adecvate, inclusiv monitorizării și inspecției;

– sunt necesare eforturi suplimentare în domeniul poluării fonice;

– în domeniul siguranței nucleare și a protecției împotriva radiațiilor este necesară adoptarea unui volum important de legislație secundară, precum și asigurarea implementării corespunzătoare a legislației-cadru;

– nu s-au înregistrat progrese în ceea ce privește asigurarea resurselor necesare pentru realizarea investițiilor considerabile pe termen mediu și lung pentru implementarea acquis-ului de mediu.

Concluzia Raportului: o implementare slabă a politicilor comunitare de mediu.

(Continuare în numărul viitor)

Niciodată nu a fost mai importantă educația ca acum

(Urmare din numărul trecut)

La acest început de nou secol și mileniu, educația este profund marcată de fenomenul hiper-media: atenția acordată mass-media tinde să depășească, pentru majoritatea cetățenilor, atenția acordată educației. Deși prin mass-media ar trebui să fie realizată măcar o parte din educația copiilor, tinerilor și adulților, realitatea demonstrează că, exceptând unele inițiativă pozitive și sporadice, în rândul cărora se situează și învățământul deschis la distanță (IDD), hiper-media influențează nociv, ființa om, educația și personalitatea acestuia. Numeroase studii sau exemple concrete demonstrează acest fapt. De altfel, o autoanaliză cât mai obiectivă a fiecăruia dintre noi pune în valoare consecințele negative pe care le suportăm din pricina fenomenului hiper-media.

O importanță covârșitoare asupra educației viitorului sau asupra viitorului educației o au sistemele de valori și norme, în continuă evoluție și transformare, în pas cu schimbările economice, sociale, politice și culturale. Este evident că, așa cum s-a întâmplat de-a lungul timpului, schimbările petrecute în sistemele de valori naționale și internaționale își vor pune amprenta și în viitor asupra educației înțelegând în *sensul său cel mai general, ca activitate socială vizând transmiterea către indivizi a moștenirii colective a societății în care aceștia se înscădă.*

Aproape 80 la sută din cetățenii statelor membre UE gândesc că știința și tehnologia sunt capabile să învingă maladii precum cancerul sau SIDA; alții, mai puțini, estimează că știința este puțin cam depărtată de preocupările vieții lor cotidiene. Pentru a disipa stereotipurile de acest gen și a reconcilia sentimente contradictorii, Comisia Europeană propune un Plan de acțiune – „Știință și societate” –, având ca scop principal întărirea legăturilor între cetățeni, oamenii de știință și factorii de decizie. Cele 38 căi de acțiune ale acestui plan sunt prezentate alăturat. După cum se observă, planul de acțiune formulează diverse măsuri pentru a-i apropia mai mult pe cetățenii europeni de cercetarea științifică.

Primul lucru de făcut este să îndreptăm ideile preconcepute, explicând mai bine chestiunile legate de acestea. Mass-media are aici un rol important de jucat; se are în vedere crearea unei agenții de presă referitoare la știința europeană, decernarea în fiecare an a unui premiu special pentru a încorona eforturile remarcabile în materie de comunicare științifică și promovarea cercetărilor științifice prin noile forme ale mass-media. Maniera în care unele dezvoltări ale cercetărilor științifice au fost percepute de opinia publică a fost influențată prin prezentarea lor în mass-media, iar dezbaterile care au urmat, au pus accentul pe aspectele lor negative (este cazul organismelor genetice modificate, al studiilor și inventarierii genomice umane în cadrul Programului Genomul Uman etc.). Planul de acțiune prezentat îi încurajează pe oamenii de știință să-și prezinte publicului larg lucrările de cercetare, pentru a câștiga și a păstra încrederea cetățenilor.

Școlile, instituțiile de învățământ superior și cele de cercetare științifică sunt încurajate să pună mai mult în valoare interesul tinerilor pentru știință și să-i îndrepte spre cariera științifică. Pentru aceasta trebuie să fie pusă la punct cele mai bune module de formare și noi mijloace pedagogice, iar informația privind studiile

științifice să fie prezentată sub o formă mai atractivă, mai ales prin intermediul Internetului.

Trebuie încurajate schimburile de vederi între diferiți actori - organisme de cercetare, mass-media, întreprinderi, societatea civilă etc. - care sunt invitați să ia parte la dezbateră purtată asupra diferitelor chestiuni științifice. Întâlniri speciale sunt prevăzute a avea loc în cadrul Spațiului European al Cercetării, pentru a discuta subiectele „arzaătoare”, așa cum a fost masa rotundă asupra organismelor genetice modificate, organizată în 2001 de Comisia Europeană. Vor fi create numeroase forumuri Internet, pentru a favoriza dezbateri privind rolul științei și culturii în societate.

Este esențial de a diversifica perspectivele de acțiune ale diferiților actori. În momentul de față, femeile sunt puțin reprezentate în profesia de cercetător științific, chiar dacă numărul diplomaților în învățământul științific este în creștere. Această situație este prejudicială nu numai pentru femei, ci și pentru știință și societate în general. Una din măsurile luate de Comisia Europeană pentru a o remedia, constă în a pune la punct o platformă europeană pentru sprijinirea femeilor cercetător științific, astfel încât să existe un echilibru mai pronunțat între sexe în cercetarea științifică.

Diversitatea în știință este, de asemenea, încurajată prin intermediul cercetării multidisciplinare. În paralel cu explorarea relațiilor între știință și societate, planul de acțiune conține măsuri vizând reflexia asupra temelor de actualitate, precum implicațiile științei în lupta contra terorismului.

Planul de acțiune recomandă crearea unor puncte de observație pentru a urmări rezultatele unor cercetări științifice care au implicații etice. O altă inițiativă invită organismele neguvernamentale, industria, lumea științifică și organismele reprezentative ale diferitelor comunități religioase și culturale, să participe la dialogul privind etica în știință și implicațiile sociale ale acesteia.

Progresul științific este un factor crucial al competitivității noastre viitoare și al calității vieții. Totodată, ritmul crescând al inovației, care amenință uneori să depășească posibilitățile noastre de a identifica și înțelege efectele negative asupra sănătății umane și mediului înconjurător, suscită neliniști crescând. Opinia publică este mai conciliantă atunci când se iau măsuri pentru a evalua riscurile științifice posibile, asupra unor chestiuni controversate precum schimbările climatice, pescuitul sau calitatea aerului. Vor fi susținute rețelele și sistemele de referință însărcinate să pună la punct competențele necesare pentru aplicarea rezultatelor cercetărilor științifice în elaborarea politicilor economice, sociale și culturale respective.

Ne aflăm în fața unui plan de acțiune care are ca scop principal strângerea legăturilor între știință și societate. Planul de acțiune „Știință și societate” reprezintă o poartă deschisă pentru participarea realizarea lui a celor mai diverși actori: statele membre și asociate, regiunile, autoritățile locale, întreprinderile, organizațiile societății civile sau simplii cetățeni.

Dezvoltarea durabilă Dimensiunea umană, ecologică și economică

Prof.univ.dr. Ion A. POPESCU, conf.univ.dr. Aurelian A. BONDREA, lector univ.dr. Marin A. COMȘA

(Urmare din numărul trecut)

Ultimul deceniu al secolului XX este marcat de o serie de reuniuni internaționale deosebit de importante, care pun bazele unui secol în care omul să trăiască mai bine, în armonie deplină cu mediul înconjurător, în care dezvoltarea economică să țină seama atât de nevoile oamenilor, cât și de cele ale naturii, în care alimentația să nu mai constituie o problemă, în care accesul la învățământ, cultură și sănătate să fie garantat, în care totul să fie mai curat. Dintre aceste reuniuni se remarcă Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare, care a avut loc la Rio de Janeiro, în iunie 1992, care a consacrat definitiv conceptul de dezvoltare durabilă și a adoptat „Agenda 21”, prin care dezvoltarea durabilă s-a constituit definitiv ca opțiunea strategică globală pentru secolul în care am intrat. În același an, este adoptată Convenția cadru a O.N.U. asupra modificărilor climatice, completată cu Protocolul din 11 decembrie 1997, adițional la Convenția, document cunoscut drept „Protocolul de Kyoto”, după numele orașului în care a fost adoptat. Protocolul impune țărilor puternic industrializate să micșoreze emisia de dioxid de carbon cu 6%-8%, până în 2008-2012, în vederea atingerii obiectivului de stabilizare a concentrației gazelor atmosferice care contribuie la efectul de seră și la încălzirea Pământului.

În iunie 1998, la Aarhus, în Danemarca, este adoptată Convenția UNECE – Accesul la informare, participarea publică în luarea deciziilor și accesul la justiție pe probleme de mediu.

Secolul XXI a debutat „furtunos”, fiind organizate o serie de importante reuniuni internaționale pe teme privind protecția mediului și prin intrarea în vigoare a unor măsuri stabilite anterior.

Astfel, începând cu 30 octombrie 2001, a intrat în vigoare Convenția de la Aarhus, apreciată de Secretarul General al ONU drept „cea mai ambițioasă acțiune a democrației de mediu întreprinsă sub auspiciile Națiunilor Unite”. Această nouă lege internațională are drept scop întărirea rolului opiniei publice și al organizatorilor din domeniul protecției mediului, în sfera luării deciziilor de mediu și accesului în justiție în probleme legate de mediu.

Tot în anul 2001, între 29 octombrie și 9 noiembrie, a avut loc la Marrakech, în Maroc, a 7-a Conferință a Statelor Părți la Convenția privind schimbările climatice.

Obiectivul documentului final dezbătut îl reprezintă relansarea adoptării pe plan național și internațional a unor instrumente juridice și crearea cadrului de aplicare a acestora, în vederea stabilizării și apoi a reducerii concentrațiilor de gaze cu efect de seră.

Anul 2002 este marcat, fără îndoială, de desfășurarea summit-ului internațional de la Johannesburg, Africa de Sud, care s-a desfășurat între 2-11 septembrie, consacrat dezvoltării durabile.

În pregătirea acestei reuniuni internaționale, au fost organizate o serie de întâlniri sub-regionale și ale unor Organizații neguvernamentale, care au culminat cu Reuniunea ministerială din 24 - 25 septembrie 2001 de la Geneva. Organizată

O altă definiție pornește de la semnificația fundamentală a durabilității, ca reprezentând „capacitatea unui sistem de a evolua, fără a-și diminua, din punct de vedere calitativ sau cantitativ, atributele deja acumulate”. În acest context, „dezvoltarea durabilă a umanității trebuie să asigure menținerea și, eventual, îmbunătățirea condițiilor de viață, pentru cât mai mulți dintre membrii societății, în condițiile menținerii stabilității dinamice pentru toate componentele macrosistemului ecosferei, inclusiv pentru macrosistemul însuși” (Aureliu Leac, Emil Stăncu, „Dezvoltarea durabilă. Aspecte conceptuale și elemente de strategie”, în „ENERG”, nr. 15, Ed. Tehnică, București, 1997, pag. 39 și 51).

Față de abordările anterioare ale Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare, Raportul Brundtland din 1992 aduce o precizare: „... Dezvoltarea durabilă este concepută în viziunea reconcilierii dintre economie și mediu înconjurător, ca o nouă cale de dezvoltare care să susțină progresul uman nu numai în câteva locuri și pentru câțiva ani, ci pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat”.

sub egida Comisiei Economice pentru Europa a ONU, în cooperare cu Programul Națiunilor Unite pentru Mediu, această reuniune s-a bucurat de participarea a 51 de delegații din țările membre CEE, a reprezentantului guvernului Africii de Sud și a reprezentanților a 98 de organizații neguvernamentale din acest domeniu.

Dezvoltarea durabilă – conținut, obiective, principii

Deși au trecut peste 15 ani de la punerea în circulație a conceptului de dezvoltare durabilă, o definiție foarte precisă a conținutului său, unanim acceptată, nu există.

Definit inițial ca fiind „capacitatea de a satisface necesitățile generației actuale fără a compromite șansa generațiilor viitoare de a își satisface propriile necesități”, conceptul a fost supus unor multiple interpretări, astfel că, după unele estimări, de la apariția sa, conceptului analizat i s-au dat peste 60 de interpretări (Iolanda Dăduianu Vasilescu: „Mediul și economia”, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1997, pag. 10).

Potrivit definiției inițiale, pe primul plan s-ar situa echitatea între generații, ca principiu fundamental al dezvoltării durabile, echitatea între membrii aceleiași generații putând fi, cel mult, subînțeleasă

După părerea noastră, prin „... menținerea și, eventual, îmbunătățirea condițiilor de viață ...”, autorii scapă din vedere sărăcia și mizeria cu care se confruntă milioane, dacă nu cumva miliarde, de persoane. Or, menținerea actuală stări, nu credem că poate reprezenta obiectivul unei dezvoltări durabile, cu atât mai mult cu cât asta ar însemna și condamnarea generațiilor viitoare la un trai similar cu al celei actuale.

O altă definiție este cea conform căreia „dezvoltarea durabilă presupune creșterea economică (nu creșterea zero sau negativă) în concordanță cu cerințele echilibrului ecologic (nu cu preservarea naturii pur și simplu) și cu întreaga dezvoltare umană, ceea ce înseamnă că se au în vedere toate aspectele ce tin de progresul în om și pentru om – cultură, știință, civilizație, egalitate și echitate între oameni, etnii, națiuni și popoare” (Niță Dobrotă: „Economie politică”, Ed. Economică, București, 1997, pag. 335).

Este evident, o definiție amplă, cuprinzătoare, din care rezultă clar că o dezvoltare durabilă trebuie centrată pe om, fără a neglija celelalte componente ale dezvoltării durabile. Mai puțin evident este, după părerea noastră, latura referitoare la egalitatea șanselor între generații.

Pregătirea psihopedagogică și metodică pentru profesia de cadru didactic

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Universității Spiru Haret și-a început activitatea sub auspiciu generos. El funcționează în regim de învățământ postuniversitar și se adresează tuturor absolvenților de facultate care doresc să obțină dreptul de a profesa în învățământ. Prestigiul de care se bucură Universitatea Spiru Haret se răsfrânge și asupra acestui departament, fapt ce explică înscrierea a numeroși cursanți în programul lui de activitate. Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Universității Spiru Haret funcționează prin Ordin al Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 4.161 din 12.06.2003. Durata cursurilor este de 12 săptămâni, iar pentru acest an universitar, ele se desfășoară între 1 martie și 30 mai 2004, în zilele de vineri (orele 16-20), sâmbătă (8-16) și duminică (8-14).

Reuniunea inaugurală a avut loc sâmbătă, 6 martie a.c., în sala 300 din monumentalul sediu al Universității Spiru Haret, din București, strada Ion Ghica nr.13. Au fost prezenți numeroși cursanți și cadrele didactice universitare aferente Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic. Reuniunea a fost deschisă de prof. univ. dr. docent Grigore Posea, prorector al Universității Spiru Haret, care a transmis celor prezenți salut și urările de succes deplin din partea prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, rectorul Universității Spiru Haret, președintele Fundației România de Măine. După care vorbitorul a făcut un scurt istoric al Universității Spiru Haret, al eforturilor și succeselor sale de prestigiu care o

plasează astăzi printre cele mai mari și mai puternice instituții românești de învățământ superior. O dată acreditată, cu doi ani în urmă, Universitatea Spiru Haret a primit inclusiv dreptul de a organiza Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, ale

Sub auspiciu de bun augur, au început cursurile la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

cărui program de studiu și metodologie de lucru sunt substanțiale și, totodată, adaptabile condițiilor concrete ale cursanților. Știut fiind că aceștia sunt deja angajați în diferite activități profesionale.

Prof. univ. dr. Ștefan Costea, directorul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic, a

prezentat programul de lucru al departamentului, obiectivele propuse pentru acest an, disciplinele universitare conexe și, în genere, tehnicile curente de lucru. Toate activitățile incluse în programul acestui departament vor avea caracter intensiv și vor fi întemeiate pe relații de parteneriat, cu obligații precise din partea profesorilor și cursanților. Bugetul de timp include 400 ore, iar activitățile desfășurate în acest spațiu sunt cele legal prevăzute în planul național unitar de învățământ pentru respectiva formă de pregătire. Drept urmare, timpul de studiu este distribuit astfel: pregătire, teoretică și practică, psihologică; pedagogică; metodică sau didactică; socio-managerială. Practica pedagogică este o componentă fundamentală a modulului și ea va fi desfășurată în lunile aprilie și mai. În acest scop au fost deja încheiate protocoale de colaborare cu inspectorate generale de învățământ și cu școlile pilot, astfel încât fiecare cursant să aibă posibilitatea de a-și realiza integral programul de practică. Departamentul a elaborat *Caietul de practică pedagogică*, incluzând toate obiectivele și obligațiile cursantului, care va fi tipărit și distribuit gratuit fiecăruia ca material didactic. Cursanții vor primi, de asemenea gratuit, programele analitice ale tuturor disciplinelor din modul, bibliografii generale și tematice pe discipline și, altele, cu caracter interdisciplinar, un volum de sinteze elaborate pentru toate disciplinele din programul de studiu. Toți solicitanții, fără excepție, vor avea acces la cursuri, seminari, consultații, activități practice, îndrumări individuale. În genere,

activitățile specifice acestui modul nu vor include prelegeri ex cathedra sau seminarii de recapitulare a ceea ce s-a comunicat în cursuri. Caracterul post-universitar al acestui modul solicită elaborarea, în comun de către profesori și cursanți, a unor programe de studiu pentru fiecare cursant, cultivarea unor abilități practice privitoare la *cum să facem* și competențe sinonime lui a *ști cum să facem*. Va fi, așadar, cultivată o cooperare deplină între profesori și cursanți, astfel încât aceștia, în final, să fie pe deplin capabili a rezolva orice problemă didactică. Și cum a *ști înseamnă și a prevedea* (savoir c'est prévoir), modulul respectiv își propune, pe bună dreptate, și vocația prezviuimii, astfel încât toți cei ce vor obține aici *certificatul de profesor* să poată cunoaște din timp, spre a li se putea adapta rapid, viitoarele comandamente științifice, artistice și morale ale întregului sistem de învățământ românesc, preuniversitar, dar și universitar. Știut fiind că noii absolvenți ai învățământului superior vor putea să lucreze în sectorul universitar numai dacă posedă și *certificatul de profesor eliberat de un departament* cu acest profil.

După o scurtă pauză, expunerea introductivă, datorată prof. univ. dr. Ștefan Costea, a fost urmată de o intervenție pe teme de psihologie, susținută de prof. univ. dr. Nicolae Radu, prorector al Universității Spiru Haret. Caracterul preponderent interogativ al acestui dialog postuniversitar are darul să incite la lecturi substanțiale, dar și la reflecții personale pe marginea acestor lecturi, la expectative acumulate de energii intelectuale, dar și la inițiative creatoare, al căror caracter echivalează, firesc, tocmai cu descoperirea unor noi certitudini în planul cunoașterii și al acțiunii practice.

Hotărât lucru, activitatea noului Departament pentru Pregătirea Personalului Didactic de la Universitatea Spiru Haret a debutat sub semnul de bun augur al unor *dialoguri esențiale*.

Asupra desfășurării lor viitoare vom reveni.

Mihai IORDĂNESCU

Diplomă acordată Editurii Fundației România de Măine la Târgul „Gaudeamus – Carte de învățătură”

A zecea ediție a Târgului „Gaudeamus – Carte de învățătură” a reunit editori de prestigiu din țară și de peste hotare. Organizatorii au grupat compact, de această dată, editurile universitare și astfel a fost mai ușor de perceput diferența de ofertă de carte și realizare grafică. În acest context, Editura Fundației România de Măine s-a evidențiat prin bogate și variate tematici promovate, acoperind cele mai diferite domenii, în deplină concordanță cu specializările predate la facultățile Universității Spiru Haret, toate disciplinele predate beneficiind de manuale tipărite, prin cursuri, materiale didactice auxiliare (antologii de texte, caiete de seminar, caiete de lucrări practice), dar și monografii, tratate.

Fiecare dintre cele 7 participări la acest prestigios târg a marcat evoluția Editurii Fundației România de Măine care, acum, este apreciată ca fiind cea mai prestigioasă editură universitară.

Activitatea Editurii a fost remarcată și a fost prezentată lucrări în publicațiile de specialitate. Revista „Universul cărții” a publicat pagini dedicate Editurii Fundației România de Măine, iar în nr. 2/2002 al publicației „Contemporary music. Romanian Newsletter” au fost menționate aparițiile din domeniul muzicii: *Teatrul instrumental* de Sorin Lesescu, *Neoclasicismul muzical românesc* de Carmen Stoianov și cele 2 volume de *Lieduri românești contemporane*, culegere de Georgeta Ștefănescu Barnea.

Caracterul prospectiv al educației

Prof.univ.dr. Ioan ȘERDEAN

Nici una din celelalte particularități specifice ale educației nu cuprinde o arie atât de largă de conștințe, de implicații în procesul educațional, așa cum este caracterul său prospectiv. Acesta are temeiuri solide, ca trimiteri în viitor, un viitor care, practic, n-are limite în timp. Situația e cu atât mai complexă, cu cât prospectăm o „piață” pe care nu o cunoaștem; piață pentru care trebuie pregătiți acum specialiștii, întregul personal ce va fi angajat în „negocieri” ca și măsurile concrete ce vor trebui luate pentru satisfacerea nevoilor de atunci ale societății. Firește, extindem termenul de „acum” la o perioadă ce ține pe tot parcursul pregătirii prin întregul sistem educațional, instituționalizat sau parascolar, care se realizează, practic, pe parcursul întregii vieți, prin învățarea continuă.

Prin urmare, problema care trebuie rezolvată e aceea ca „acum” să proiectăm, pentru „atunci”, complexul de măsuri educaționale adecvate. Oricum, trebuie să pornim de la o bază reală, pe care o cunoaștem; prin urmare, de la ceea ce știm acum.

Știm, și nu doar de acum, că „Pentru prima dată în istorie, educația pregătește în mod conștient oameni pentru tipuri de societăți care nu există încă”. Și tot „pentru prima dată, dezvoltarea educației, considerată pe scară planetară, tinde să precedă nivelul de dezvoltare economică (E. Faure: *A învăța să fi*). Mai știm că tot pentru prima dată în istorie, diferitele societăți încep să respingă un mare număr de produse oferite de educația instituționalizată, pentru că nu mai satisfac nevoile și cerințele sociale ale timpului. Un antropolog american exprima situația de mai sus într-un mod cu totul original: „În zilele noastre, nimeni nu trăiește în societatea în care s-a născut și nu va muri în cea în care a trăit”.

Iar specialiștii în domeniul educației au tras demult semnale de alarmă cu privire la consecințele pe care le incumbă realității prezentate mai înainte. „Noi trebuie să pregătim tineretul în vederea rezolvării unor sarcini pe care nu le putem prevedea exact; noi nu putem învăța pe copiii noștri tot ce vor trebui să știe timp de 30-40 de ani de activitate profesională, pentru că nu știm încă în ce va consta această activitate și pentru că o parte importantă din cunoștințele indispensabile pentru această perioadă nici nu sunt descoperite” (Gaston Berger: *Omul modern și educația sa*).

Fată de asemenea realități, un lucru este cert, deja acceptat și „pus în undă”: „Omul modern va trebui să învețe toată viața, mai mult decât înaintașii săi, iar obligația școlii constă în a forma omul, mai mult decât a-l instrui (Gaston Berger: *Omul modern și educația sa*).

Pe de altă parte, dacă în trecut, în anii de școală se puteau da tinerilor absolvenți instrumentele adaptării lor la condiții relativ stabile, până ieseau din activitate, astăzi, în condițiile schimbărilor extrem de rapide se pune tot mai acut problema formării lor, astfel încât să fie capabili să se adapteze, să se reintegreze în noile structuri ale societății viitoare.

Soluționarea problemelor deosebit de complexe cu care este confundată în zilele noastre școala de toate gradele, constituie o temă dificilă, care poate fi soluționată nu prin măsuri de ordin cantitativ, ci de natură calitativă, prin ceea ce se exprimă prin arhicunoscuta sintagmă: accentuarea caracterului formativ al învățământului, al educației.

De altfel, din cele mai vechi timpuri, marii gânditori și creatori de cultură, indiferent de domeniul de care s-au apropiat cu predilecție, au exprimat idei, deseori sub forma aforismelor cu reale sensuri formative, de reală perspectivă, valabile și în zilele noastre în procesul educațional. Platon, marele discipol al lui Socrate, rămâne în istoria gândirii pedagogice ca un promotor al educației continue, prin chiar modul în care a gândit și a realizat o periodizare a vârstelor,

valabilă (capabilă, n.n.) de a învăța pe toți de toate”. În această lucrare se află domenii esențiale ale activității educaționale, care-și mențin, după secole, valoarea: a stabilii conceptul de „an școlar”, a introduce sistemul de vacanțe, durata „zilei de școală”, organizarea sistemului de învățământ pe clase și pe lecții, a fixat începutul anului școlar (1 septembrie) etc.

Am făcut această scurtă incursiune istorică pentru a demonstra faptul că, în virtutea caracterului prospectiv al educației, din totdeauna s-au găsit soluții pentru rezolvarea corectă a contradicțiilor firești ce au apărut în evoluția acestui fenomen complex care este educația.

Reflectând la ceea ce se face sau se află în perspectivă de a se înfăptui în zile noastre pentru dinamizarea procesului educațional, trebuie luat în seamă un început de bun augur, marcat de concepția care se află la baza noului curriculum școlar, deosebit de noilor planuri de învățământ și a programelor școlare, prin modul în care sunt formulate obiectivele educaționale, tipurile activităților de învățare, precum și conținuturile corespunzătoare. Meritul principal al acestor documente constă în faptul că ele au în vedere pregătirea tineretului în perspectiva viitorului, punând accent pe competențe și capacități ale intelectului, cu mari resurse formative, care pot anticipa modalități de a

instrumente ale muncii intelectuale, care să-i permită să gândească și să lucreze independent, să știe să învețe cu mijloace proprii, să fie capabil să se adapteze mereu la condițiile solicitate de dezvoltarea științei și tehnicii, să-și restructureze informațiile de care dispune în funcție de condițiile concrete în care își va desfășura activitatea.

Societatea contemporană are nevoie, de asemenea, de personalități complexe, cu o mare mobilitate intelectuală și profesională. În acest scop, sunt necesare asemenea capacități care să asigure individului posibilitatea integrării sale creatoare în procesul de realizare a progresului social. „Scopul educației ar trebui să fie nu atât pregătirea tinerilor pentru o anumită meserie, pe viață, cât optimizarea mobilității profesionale și permanenta stimulare a dorinței de a învăța și de a se forma” (Edgar Faure, *A învăța să fi*). Aceiași idee este susținută în termeni și mai fermi de P.L.Kapista, care atrage atenția marilor universități asupra formării prea îngust specializate: „Specialiștii care au căpătat o educație suficient de largă sunt capabili, la nevoie, să se inițieze în noi sfere ale științei, fără a trebui să urmeze noi cursuri. Universitățile ar trebui, deci, să reziste tendinței către o specializare prea strâmtă, care caracterizează efectiv în ansamblu dezvoltarea științei contemporane”.

În contextul celor de mai sus, cultivarea creativității apare ca o necesitate obiectivă, ca un răspuns la exigențele societății contemporane. Progresul social este de neconcepț fără activitatea creatoare a celor care realizează valori materiale și spirituale. „Creativitatea este considerată ca forma cea mai înaltă a activității omenestii” (Al. Roșca).

În activitatea de învățământ, sensul creativității are nuanțe cu totul aparte, prin aceea că, de fapt, nu este vorba neapărat de a forma creatori în înțelesul propriu al termenului, ale căror produse creative să fie originale și să contribuie direct la progresul vieții și activității sociale. Este vorba, mai ales, de formarea unor capacități de cunoaștere, care devin fundamentale ale procesului creator real, atunci când tinerii intră în fluxul vieții și activității sociale. Este vorba, mai ales, de formarea unor capacități de cunoaștere, care devin fundamentale ale procesului creator real, atunci când tinerii intră în fluxul vieții și activității profesionale. Pe această cale, tinerii – elevi, studenți – se vor iniția în folosirea unor metode și tehnici care vor permite „învățarea creativității”. Ceea ce nu înseamnă, cătuși de puțin, că în universități nu pot avea loc și cercetări care să ducă la descoperiri a căror noutate să fie absolută.

Chiar dacă am rămâne, în problematica formării spiritului creator la dimensiunile ce se opresc, oarecum, la suprafața lucrurilor, la aspectele ce țin doar de învățarea metodologiei cercetării, cei

În zilele noastre, nimeni nu trăiește în societatea în care s-a născut și nu va muri în cea în care a trăit

din perspectiva educației până la vârsta de 50 de ani.

Toate epocile istorice au fost pregătite pentru obținerea de performanțe notabile în complexul proces al educației, cu contribuția unor mari umaniști prin ale căror idei și acțiuni au dovedit perspicacitate și o capacitate de prognoză remarcabilă.

François Rabelais, în contextul care ne interesează, acela de a înfăptui un învățământ cu pronunțat caracter formativ, rămâne celebru și numai prin următorul aforism: „Decât un cap plin, mai bine un cap bine făcut”. Iar Michel Montaigne își exprimă în același context punctul său de vedere în metafore a căror semnificație a rămas și va rămâne în mintea celor ce încearcă să le deslușească înțelesul. „Sufletul copilului nu e un vas care trebuie umplut, ci vatră care trebuie încălzită”.

Contribuția celebrului pedagog ceh Jan Amos Comenius, la patrimoniul culturii educaționale este inestimabilă; el reprezintă argumentul cel mai convingător al capacității omului de a „vedea în viitor”, inclusiv în problemele educației, prin ceea ce a gândit și a înfăptuit în domeniul „Didacticii”, concept pe care-l folosește pentru prima dată și pe care o consideră „... arta universal

face față exigențelor viitorului, mai mult sau mai puțin îndepărtat, în domeniul formării pentru cariera didactică și în exercitarea acesteia.

Un obiectiv major în pregătirea tinerilor din perspectiva integrării lor sociale și profesionale îl constituie cultivarea capacității de a se adapta și readapta, cu relativă ușurință, la realitatea extrem de complexă și mobilă (dinamică) în care își vor desfășura activitatea profesională în funcție de nevoile societății viitoare. Un asemenea obiectiv este determinat de nivelul pregătirii profesionale asigurată prin școală, în raport cu obligațiile concrete ce vor trebui îndeplinite la nivelul de atunci al dezvoltării societății, care solicită atât asimilarea permanentă a ceea ce e nou și viabil, cât și făurirea noului și promovarea lui continuă.

Omul de cultură contemporan este specialistul cult, cu resurse polyvalente, care să fie capabil de a căuta și, mai ales, de a găsi soluții proprii la situațiile noi ce vor apărea. Altfel spus, tipul de formare pe care trebuie să-l pregătească școala presupune ca tânărul să dispună, în primul rând, de capacitatea generală de a se autoinstrui, de a învăța independent. Pentru aceasta e nevoie ca el să dispună de asemenea tehnici și

angajați în acest demers au șansa de a trăi, de a savura satisfacția găsirii prin efort propriu a unor soluții noi, mai „elegante”, oricum originale, prin activitatea de cercetare.

Performanțele dorite într-un domeniu ca cel pe care-l avem în vedere sunt determinate în mare măsură și de unele componente ale vieții și activității afective, în rândul cărora un loc aparte îl ocupă **pașiunea**, un sentiment deosebit de puternic și de activ, care îl stăpânește pe om și-l angajează nestăvilit într-un anumit domeniu al activității. Practic, pasiunea îl împinge pe individ spre obiectul ei; căci așa cum spune un dicton: „nimic mare, fără o mare pasiune”.

Într-un „Discurs despre civilizație”, publicat cu peste trei decenii în urmă, Mircea Malița aduce în față câteva din trăsăturile indispensabile făuritorilor de civilizație, pe care le consideră ca fiind nu trăsături ale intelectului, ci de creator.

Iată-le, fără comentarii: precizie, efortul (firește efortul propriu al fiecăruia), politețea, sobrietatea, pasiunea, curiozitatea.

Fără îndoială, această din urmă trăsătură a făuritorilor de civilizație nu trebuie considerată ca fiind ultima, într-un clasament ce nici nu și-ar avea rostul. Și pentru a ilustra dimensiunea curiozității în definirea făuritorilor de civilizație, cea mai convingătoare dovadă a acestei evaluări o pot demonstra „cugetările” celor mai curioși dintre semenii noștri: copiii care se află la vârsta marilor întrebări și care fac dovada că înseși răspunsurile lor la întrebări pome din curiozitatea ce le este specifică sunt adevărate perle ale minții lor iscoditoare, ale sufletelor lor inocente.

„Copilăria este inima tuturor vârstelor” spunea Lucian Blaga, într-un eseu intitulat *Arta la copii*, publicat în volumul *Ceasornicul de nisip*. Iar Constantin Brâncuși i-a întărit convingerea afirmând: *Când nu mai suntem copii, înseamnă că am murit demult*.

Iată, un minidiolog purtat cu copiii, gata să răspundă și la întrebarea dacă școlarizarea poate să înceapă la vârsta de 6 ani:

- De ce dispare luna?
- Pentru că i se face urât acolo.
- De ce i se face urât?
- Pentru că e singură?
- Dar stelele nu sunt cu ea?
- Ba da, numai că ele sunt reci.
- Și de ce sunt reci?
- Nu știu, că despre asta n-am învățat la grădiniță nici o poezie și nici un cântec.

Și, aproape de singurătate, iată răspunsul formulat de aceeași eroi la întrebarea:

- De ce are omul umbră?
- Ca să nu fie singur când e singur.

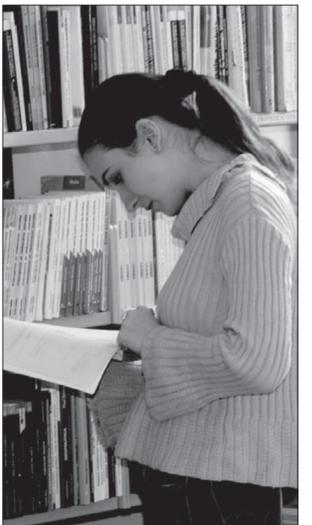
Interesant, că răspunsul acesta se întreține cu o cugetare a lui Goethe: „Pentru mine, cel mai mare chin ar fi să trăiesc singur în rai”.

Biroul de Informare al Consiliului Europei la București – str. Alexandru Donici, nr.6, Sector 2 (lângă Piața Galați) Telefon: 4021 – 211.68.10; Fax: 4021 – 211.99.97

E-mail: debuc @ attglobal.net
Internet: http://www.dcbuc.at

Biblioteca poate fi consultată pe baza carnetului de student și se pot face xeroxuri în incinta bibliotecii

Program L – J: 9-16 V: 9-14

CENTRU DE INFORMARE AL COMISIEI EUROPENE din Calea Victoriei, nr. 88

– pentru informații privind programele PHARE, SHAPARD, pentru ASIGURĂRI –

Comisiei de la BRUXELLES

Studentii din Statele Unite ale Americii audienți la Universitatea Spiru Haret

● „Profesorii Universității Spiru Haret ne-au fost de un real ajutor, familiarizându-ne cu aspecte importante ale istoriei poporului român și ale culturii românești”

● „Profesorii care ne-au oferit prelegeri sunt foarte erudiți, în comparație cu celelalte țări în care am fost, modul lor de expunere este clar și la obiect”

Prezența marcantă a unui grup de 16 studenți americani de la Southampton College la Universitatea Spiru Haret are un scop bine definit: formarea unei imagini pe viu privind istoria românilor, cultura și civilizația, din perspectiva contemporană, modul în care se desfășoară procesul de învățământ, particularitățile metodelor de predare și învățare, viața studenților noștri. Programul itinerant a fost realizat de profesorii William Love, Alina Feld și Carl Gabrielson, reprezentanții studenților, derularea acestui program în România fiind supravegheată de directorul Andrew Irvine, șeful Departamentului care răspunde de toate programele fiind doctor Robert Glass.

Pentru a reda impresiile pe care le-au oferit primele contacte cu profesorii de la Facultatea de Istorie și Facultatea de Filosofie și Jurnalism, ale căror prelegeri le-au urmărit cu interes, am revenit în mijlocul oaspeților americani, într-o convorbire din care scopul vizitei lor a dobândit contururi și mai relevante, prin mărturiile lor de credință, după care „învățăm călătorind sau călătorim învățând.”

Cum ați perceput și cum apreciați aceste lecții interactive sub raport didactic, instructiv și chiar pragmatic, în comparație cu altele pe aceeași temă audiate în Taiwan, India, Grecia, Tunisia, Turcia, Italia – unde ați poposit? Sunteți purtători ai unor experiențe valoroase, acumulate în remarcabila activitate desfășurată de Southampton College, care oferă 43 de programe academice privind organizarea prelegerilor, seminariilor. Din această perspectivă, ce anume puteți transmite comunității noastre academice? Cum apreciați modalitățile de cooperare în cadrul Programului IN COMPARATION RELIGION AND CULTURES – FRIENDS WORLD și cum vedeți diversificarea registrului tematic, metodologic?

Jennifer Thomas:

• Scopul prezenței noastre la Universitatea Spiru Haret este acela de a ne familiariza cu aspecte ale culturii, religiei și modului de gândire specifice spațiului românesc. Suntem în mod deosebit interesați de influențele interculturale și dorim să asimilăm cât mai multe informații despre diverse culturi și civilizații.

Prin intermediul prelegerilor la care am asistat până acum am descoperit o Românie cu o istorie fascinantă.

Profesorii cu care am luat contact sunt foarte bine pregătiți, din punct de vedere profesional, și, totodată, modeste. Cunoștințele lor profesionale sunt deosebit de vaste și chiar impresionante. Cu siguranță că studenții acestor dascăli vor fi foarte bine pregătiți pentru viitoarea lor profesie.

Ca o recomandare, aș sugera organizarea unei sesiuni speciale, în cadrul căreia studenții români și studenții străini să se întâlnească și să facă schimb de idei.

Aștept cu nerăbdare să vizităm și alte centre educaționale din Iași, Sibiu și Constanța.

• A fost o reală plăcere să participăm la câteva prelegeri ținute de profesori ai acestei universități. Modalitățile de predare diferă în anumite aspecte față de cele întâlnite în Thailanda și India, și anume: informațiile sunt transmise studenților în mod direct, pe cale verbală, de către profesori, iar discuția este canalizată asupra unei teme precise.

Ca și în Thailanda și India, prelegerile sunt urmate de o scurtă sesiune de întrebări și răspunsuri.

• Consider că schimburile de experiență între SUA și România în cadrul programelor interculturale româno-americane sunt binevenite. Prezența mea în România mi-a lărgit perspectiva asupra culturii Europene de Est, ceea ce nu s-ar fi putut întâmpla pe deplin doar răsfoind paginile unei cărți. Sunt sigură că și studenții români ar putea trăi asemenea experiențe.

Aceste 9 luni de călătorii prin Asia și Europa de Est au reprezentat o adevărată provocare, din punct de vedere emoțional, o acumulare de informații și idei și de experiențe fabuloase.

Matthew Wilson:

• Motivul venirii noastre în România este explorarea moștenirii religioase și culturale a spațiului românesc. Interesul nostru se îndreaptă, de asemenea, și înspre mișcările sociale și tendințele actuale care se manifestă în România zilelor noastre.

• Metodele de expunere sunt similare cu cele utilizate în SUA și în celelalte țări din Occident, însă diferă, din anumite puncte de vedere, față de metodele pedagogice din Orientul Îndepărtat. De asemenea, în SUA, orele de curs se desfășoară mai mult sub forma unor dezbateri pe anumite teme, discuțiile facilitând schimbul de idei și opinii între studenți și profesori.

John Compaglia

• Deci, am poposit aici pentru a lua contact cu aspecte ale vieții sociale, culturale, politice și spirituale care definesc societatea română modernă. În acest sens, profesorii Universității Spiru Haret ne-au fost de un real ajutor, familiarizându-ne cu aspecte importante ale istoriei poporului român și ale dimensiunii culturale românești.

• Continuăm să învățăm călătorind sau călătorim învățând în spații atât de diferite, atât, de altfel, scopul programului pe care-l urmărim și de ale cărui beneficii profităm din plin. Să ajungă să observăm pe viu diferențele dintre culturi, civilizații, religii, să ai șansa de a trăi chiar în mijlocul culturilor respective este într-adevăr nu doar o mare provocare, ci un privilegiu. Dar tot atât de adevărat este și faptul că la început este dificil să te acomodezi cu această modalitate originală de a te instrui călătorind. Dar treptat, studenții ajung să cunoască, să aprofundeze anumite informații,

să le analizeze prin propriul sine. Este o experiență cu totul deosebită să-ți imaginezi lumea din perspectiva adevăraților posesori ai culturii sau religiei respective. Cum să vă spun? Studenții învață să răspundă la potențiale întrebări fără efort de adaptare și ajung în acel punct în care fiecare ne dorim să depășim propriile limite.

Întrebat dacă experiența trăită aici și acum în Universitatea Spiru Haret se va repeta, interlocutorul a răspuns tranșant: fiind atât de pasionantă, sper că se va repeta într-o perspectivă mai îndepărtată sau chiar mai apropiată. De ce nu.

Sasha Rettford:

• Am aflat lucruri noi și interesante despre formarea identității naționale a poporului român. O impresie deosebită mi-a lăsat-o prelegerea domnului prof. Mircea Itu, prelegere centrată în jurul conceptului de istorie a religiilor în viziunea lui Mircea Eliade. Unele prelegeri, deși pline de informații interesante, au în conținut foarte multe denumiri de localități și personalități ale vieții culturale românești, pe care, recunosc, nu le-am putut reține.

• Consider că schimburile de idei, constituie o experiență nemaipomenită, ajutând la lărgirea perspectivei asupra diferențelor și similarităților întâlnite în culturi diferite.

Karuna Rector:

• Este o oportunitate deosebită să călătorești și să înveți lucruri noi, experimentând stiluri de viață și culturi diferite.

Profesorii care ne-au oferit prelegeri sunt foarte erudiți. În comparație cu celelalte țări în care am fost, modul lor de expunere este clar și la obiect.

Katrina Kirings:

• Experiența de a învăța călătorind în diverse țări și luând contact direct cu diverse culturi este un adevărat privilegiu. Încă sunt

în faza de procesare a informațiilor, dar pot spune cu siguranță că am învățat multe lucruri și încă mai învăț.

Britta Hansen:

• Prelegerile la care am participat m-au făcut să-mi revizuiesc concepțiile anterioare în legătură cu cultura poporului român.

Valorile culturii europene se regăsesc în elementele de spiritualitate ale spațiului românesc. Am aflat lucruri interesante despre originile latine ale limbii și culturii românești.

Rachel Fiste:

• Cred că acumularea de cunoștințe prin parcurgerea unor itinerarii care favorizează contactul direct cu diversele culturi și civilizații este ceea ce mă bucură de a-ți forma o viziune de ansamblu și de a înțelege cu adevărat culturile altor popoare. Experiența acumulată în decursul acestor călătorii nu se poate compara cu nici o prelegere audiată într-o sală de clasă și prezentată de un profesor american.

Ursula Le Maistre:

• Programul Friends World oferă premisele unei mai bune înțelegeri a elementelor interculturale în contextul în care lumea tinde să se globalizeze. Mai mult, descoperirea altor culturi și civilizații este deficiente pentru redescoperirea propriului eu, a propriei identități.

Lauren Hayes:

• Schimburile interculturale reprezintă cheia înțelegerii lumii și a propriului sine.

Jareo Levine:

• Pe mine m-a fascinat contactul direct pe care-l permite să-l avem acest program cu personalități din comunități academice total diferite, cu preoți și cu lideri ai unor numeroase culte, care ne coplesesc cu cunoștințele predate, într-un mod de-a dreptul atractiv. Și mi se pare că oricâte cursuri am parcurge, acasă, nu vom putea dobândi imaginea pe care o oferă aceste contacte din care singuri desprindem

diferențele de credință, vizitând biserici, catedrale, temple, participând la practici religioase.

• Așa de pildă, lucrurile noi învățate aici despre creștinism le-am putut aprofunda pe viu, le-am putut compara cu cunoștințele căpătate la cursurile de istoria civilizațiilor și religiilor europene. Bineînțeles, am ascultat și teme inedite privind, spre exemplu, creștinismul cosmic sau viziunea lui Mircea Eliade despre conceptul de istorie a religiilor.

Shenea Suell:

• Pentru studenții români, această experiență de a învăța călătorind este nouă și de aceea nu îmi dau seama cum o percep ei exact, dat fiind faptul că în mod tradițional ei studiază din generație în generație în același mod – cursuri, seminari, bibliotecă, laboratoare. Deși modalitatea în care noi învățăm acum este absolut diferită, totuși, noi am participat cu interes la prelegerile susținute impecabil de profesori de la universitatea dumneavoastră, atât de

deschiși la dialog, cu o mare disponibilitate pentru a răspunde întrebărilor noastre firești. Este într-adevăr o sursă pentru noi să primim informații exhaustive de la sursele cele mai autorizate în materie. Le purtăm recunoștință pentru înțelegerea manifestată față de noi care, chiar dacă am optat pentru a învăța călătorind, nu înseamnă nici o clipă că ne limităm la primele cunoștințe. Dimpotrivă. Cu ajutorul profesorilor, ne străduim să le aprofundăm.

... Impresii, gânduri, opinii ce dau relevanță prezenței marcante a studenților americani la Universitatea Spiru Haret, reconfirmând adevărul după care procesul instructiv-educativ este proiectat realmente pe drumul trecerii de la realizări la performanță, deschiderile către tot ce apare nou și modern în alte comunități academice sunt viabile, fluxul schimburilor de idei și experiențe fiind benefic pe multiple planuri.

A consemnat Adela DEAC

Practica studenților la Facultatea de Management Financiar - Contabil

Lector univ. dr. Marinică DOBRIN

Reportată la exigențele universitare, practica de specialitate a studenților anului III cursuri de zi și frecvență redusă ai Facultății de Management Financiar-Contabil este organizată pe o perioadă compactă (de regulă, trei săptămâni).

Studenții practicanți efectuează activitatea practico-aplicativă la diverși operatori de practică: instituții publice din sectorul social și / sau al administrației de stat etc., pe baza unei tematici stabilite de catedra de specialitate și prevăzută în programa analitică pentru anul universitar 2003/2004.

Succesul în coordonarea practicii este susținut de efortul colectiv al cadrelor didactice desemnate să îndrume împreună cu reprezentanții operatorilor de practică această activitate.

Problematica largă a practicii studențești, în concordanță cu sarcinile actuale și de perspectivă ale tranziției la economia de piață, precum și cu programa analitică, reprezintă pentru studenți o adevărată provocare ce implică:

– o bună cunoaștere a legislației și a celorlalte acte normative care privesc activitatea unităților patrimoniale;

– o bună cunoaștere a organizării activității unității patrimoniale, a competențelor și a activității compartimentelor funcționale, a structurii, conținutului, corelațiilor și modului de fundamentare a principalilor indicatori, precum și a situațiilor financiar-contabile elaborate;

– valorificarea informațiilor obținute pe timpul practicii în elaborarea și susținerea lucrării individuale (studiu de caz etc.).

Abordarea metodologică, în scopul armonizării acestui studiu de practică cu noțiunile și cunoștințele acumulate la orele de curs și seminari, impune ca la începutul practicii, cadrul didactic coordonator, împreună cu responsabilul cu practica de specialitate din unitatea patrimonială unde are loc instruirea să întocmească un program, care cuprinde concret, pentru fiecare student în parte, obiectivele ce trebuie realizate, precum și lucrările ce urmează a fi executate la solicitările operatorului de practică; elaborează un program care trebuie să acopere cu lucrări întreaga perioadă de practică, într-un regim de șase ore pe zi.

Acum șase ani, cam în aceeași perioadă a anului, transmiteam scrisori către diverse unități patrimoniale pentru a le propune un parteneriat în desfășurarea practicii studențești.

Deși la început am întâmpinat unele dificultăți din partea unor manageri de firme,

altceva decât expresia unui conservatorism pronunțat.

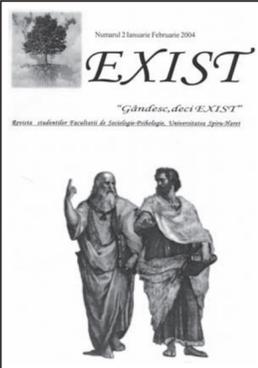
În articolul despre droguri, Ioana Laura Pelcu ar încercă să descurajeze pe cei tentați să recurgă la folosirea lor, prezentând argumentat, efectele nocive ale acestora.

În paginile revistei Exist este promovată cu abilitate dialogul interactiv cu cititorii; studenților cărora li se adresează în primul rând li se oferă bogate și utile informații cu privire la întocmirea unui „curriculum vitae” reunite sub titlul C.V.-ul. Detaliu și idei pentru tine.

Într-un alt registru de idei, studenții sunt solicitați să participe la diverse concursuri, așa cum este cel prezentat în acest ultim număr, desfășurat sub ispititorul generic: Cea mai frumoasă declarație de dragoste, care va fi și premiata, tot într-un mod pe cât de original, pe atât de firesc: publicarea acestei declarații în numărul următor al revistei.

Felicitând colectivul redacțional al revistei Exist pentru această relevantă realizare publicistică, le dorim noi succese în diversificarea registrului tematic, noi rubrici în prezentarea mai amplă, mai frecventă a bogatei vieți studențești din facultate.

Adela DEAC

Exist Revista studenților de la Facultatea de Sociologie-Psihologie

conferă revistei Exist necesarele accente de profesionalism, și, totodată, ajută cititorii să găsească ușor subiectele care-i interesează cel mai mult sub genericul respectiv. De altfel, un plus de credibilitate îl asigură chiar personalitățile cele mai autorizate, solicitate să dea consistență rubricilor, așa cum este cazul, în acest număr, cu interviul oferit de profesorul doctor Vasile Olteanu, directorul Muzeului Primei Școli Românești, din Scheii Brașovului. Este o incursiune în istoria acestui muzeu, care găzduiește cel mai mare tezaur de documente și de carte din zona Ardealului – secolele XI-XII -, o hartă, de acum 2000 de ani, a Daciei. Interesant este și editorialul intitulat Identitate și comunicare, ce deschide acest număr, abordând o bogăție de idei atractive.

Profunzimea, riguroarea, cu care revista și-a obișnuit cititorii se regăsesc în toate subiectele care vizează viața studențească,

cu preocupările și grijile cotidiene, cu tentațiile ispititoare care-i ademenesc pe tineri. În acest registru se înscrie, de pildă, un articol despre Configurarea sociologiei în gândirea filosofică a lui Auguste Comte și articolul intitulat Influențe orientale asupra psihologiei – Totul despre ZEN – o viziune cuprinzătoare asupra buddismului întemeiat pe doctrina ciclurilor, care respinge fără ezitare știința, filosofia și religia, susținând că adevărata religie este buddismul.

Andrei Tudor Chiriac, autorul acestui articol, a simțit însă nevoia să formuleze unele Considerente personale. El afirmă că egocentrismul care, în societatea de astăzi, este autopternic și omniprezent ne determină, uneori, să uităm de înțelegerea noțiunii de umanitate, de intrajutorare.

Abordarea cu curaj și competență a unor probleme de mare actualitate, de interes pentru studenții reprezintă un alt

segment important al registrului tematic al revistei Exist.

În articolul intitulat Perspective psihoterapeutice – Gestalt-terapia, de pildă, se evocă aspecte din istoria psihoterapiei, care se regăsesc încă din antichitate, primii terapeuți fiind vrăjitorii și șamanii, care foloseau dansuri, ceremonii și incantații în procesul de vindecare a celor care credeau că sunt grav bolnavi. În Evul Mediu, accentul este pus pe credința că diavolul și demonii îl posedau pe individul afectat, sfârșitul secolului XIX-lea fiind marcat de o abordare mai evoluată – tratamentul prin conversație – teoria psihoanalizei dobândind o fundamentare riguroasă, pentru ca, la începutul secolului XX, să apară și să se afirme mai multe școli de psihoterapie, între care se află și Gestalt-terapia, indicată mai ales în tulburările anxioase, depresive.

Conservatorismul, o formă de supraviețuire în era marii globalizări? – nu este o întrebare pur retorică. Acest articol încearcă să demonstreze că el reprezintă una dintre puținele legături cu trecutul, având relații cu concepte mult dezbătute astăzi, adică identitatea, națiunea, naționalismul. Sunt consemnate orientările psiho-identitare puternice apărute în țări precum: Franța, Germania, Italia, Olanda, care nu sunt

Aflată la a doua apariție din acest an, revista studenților de la Facultatea de Sociologie-Psihologie a Universității Spiru Haret oferă acestora o șansă în plus de a-și exprima opiniile, de a comunica, de a construi imaginea unui laborios univers intelectual.

Permanența unor rubrici, cum sunt Discuția zilei, Interviu luni, Apariții editoriale, Divertisment

De la Maiorescu la maiorescianism

(Urmare din pag. 1)

Istorici ai literaturii române, critici literari, istorici ai filosofiei românești, esteticieni etc. (bibliografia temei e vastă), admit, fără rezerve, ideea rolului decisiv al primei generații la constituirea, susținerea și răspândirea „ideilor” lui Maiorescu și a „spiritului” caracteristic „intemeierilor” datorate lui. Ce s-a întâmplat apoi, după această primă generație, cu maiorescianismul, este o poveste ale cărei tălcui ar putea fi mai bine descifrate dacă se cercetează, fără prejudecăți, natura substanței și problematica celui dintâi maiorescianism, în special, a maiorescianismului din domeniul filosofiei.

Cine au fost, după părerea multor exegeți ai fenomenului, maiorescienii este lesne de aflat. S-a scris mult pe această temă. Lucrul este arhicunoscut, memorabile rămân numele lui C. Rădulescu-Motru, S. Mehedinți, P.P. Negulescu, Ion Petrovici, E. Lovinescu, G. Călinescu, Tudor Vianu. Între maiorescienii primei generații s-au înscris și au fost „înscrisi” (procedez la enumerare după anul nașterii fiecăruia): Al. Philippide (1859-1933), N. Basilescu (1860-1914), Dimitrie Evolceanu (1865-1938), Teohari Antonescu (1866-1910), I.A.I. Brătescu-Voinești (1868-1946), C. Rădulescu-Motru (1868-1957), M. Dragomirescu (1868-1942), Pompiliu Eliade (1869-1914), S. Mehedinți (1869-1962), P.P. Negulescu (1872-1951) ș.a.

Cu toate că ideea maiorescianismului operei lor trece – prin durată ei, ca și datorită prestigiului aceluia care au împărtășit-o – ca una neapărat adevărată, regândirea ei ni se pare că nu ar fi lipsită de interes. Cercetarea comparativă a operei lor și a lui Maiorescu nu poate să ocolească răspunsul la întrebări referitoare la relațiile dintre ideile, concepțiile, metodele primului și ale celorlalți. Sau, la întrebarea aceasta, simplă: care au fost ideile lor care să fi fost consonante cu ale lui Maiorescu și să dea exegeților, în acest temei, rațiunea de a-i socoti maiorescienii?

Întrebările nu sunt retorice. Dimpotrivă, ele se adresează complexului numit maiorescianism și, în egală măsură, celui alt, complex, al interpretării relației dintre „concepții” lui Maiorescu și elevii săi. Pentru a le răspunde, avem nevoie de răspunsul celor care le-au răspuns. Dar, a rămâne la acele răspunsuri ni se pare că ne fixăm, iremediabil greșit, în optica, pentru care ce a fost zis cândva despre „autoritate”, ar fi fost „bine zis” și, prin urmare, „definitiv zis”. Optica în cauză este falsă, complet falsă, deși ce s-a zis cândva nu a jucat pe terenul erorii și nici nu l-a cultivat în derădarea căutării divinului.

Se știe: căutarea adevărului este mai de preț decât găsirea lui. Istoria cu balanța în ale cărei talere se aflau, într-una adevărul, iar în cealaltă căutarea lui, este cunoscută. Schiller, de-ar fi fost întrebare de Dumnezeu lui ce ar fi ales, n-ar fi ezitat să decidă pentru căutare.

Sigur, în cazul celor care și-au zis ori li s-a zis maiorescienii trebuie să păstrăm măsura răvnită și postulată de Solon, Thales, Pythagoras, fără să aruncăm în derizoriu conștiințele care, în locul căutării adevărului, au preferat adevărul dat.

De cercetăm cu metodă lucrările cu autori de incontestabil prestigiu, cele în ale căror pagini informația relativ savantă și interpretarea orgolioasă sunt congruente, am avea de constatat și existența judecăților

care ne surprind prin inadecvarea lor la obiect, ca și prin cultivarea unor „idoli” mult incriminați, în vremuri aproape uitate, de către Bacon de Verulam, faimosul autor al *Organon*-ului, institutor al modernismului în ale cărui valori unii dintre noi nu avem cum să nu credem.

Lată, unul dintre idolii peșterii, care poate fi socotit și ca al *teatrului* și care a făcut carieră în postularea existenței maiorescianismului *sui-generis* al primei dintre postulatele generației maioresciene.

Argumentul este următorul – îl reproduc în structura lui genuină, curată, pură: cei care l-au admirat pe Maiorescu au fost maiorescienii. Sau, altfel spus: hagiografia lui Maiorescu au fost maiorescienii. Argumentul este evasigeneral; el a fost produsul criticii care nu s-a îngrijit de păstrarea sensului kantian al noțiunii și, la rigoare, nici de cel pe care Maiorescu îl formulase în *Relația* și în *Considerații filosofice*.

Care va să zică, raționamentul pe baza căruia unii au fost declarați maiorescienii și alții și-au declinat calitatea de maiorescian are această structură: oricine își declară admirația pentru opera (sau activitatea) lui Maiorescu este maiorescian; X își declară o asemenea admirație, deci X este maiorescian.

Opinii în Opinia

Eroarea grosieră a silogismului de mai sus este evidentă. Straniu, cu adevărat, este că eroarea, odată constituită, s-a impus cu o asemenea teribilă forță, încât nu numai că a fost considerată ca adevărată, ci ca adevăr imposibil de negat. Că suntem în prezența unui „idol” e lesne de argumentat. Că silogismul de mai înainte este fals o poate argumenta orice elev care știe că îl poate admira pe Șt. O. Iosif, să zic, dar nu este, datorită admirației, șteiosifist. De nu convine, exemplul cu Șt. O. Iosif poate fi înlocuit cu oricare altul, și se va vedea, de pildă, că admirația pentru un gânditor nu induce, automat, la situarea admiratorului în grațiile concepției admiratului. Îl pot admira pe Platon, îl admir, chiar, dar asta nu înseamnă, în nici un fel, că sunt platonician.

Argumentul prin care s-a susținut maiorescianismul prin hagiografia lui Maiorescu nu rezistă examenului logic. Și, cum sper că se va vedea ceva mai încolo, nici examenului istoric și... filosofic.

S-a susținut, apoi, existența maiorescianismului prin luarea în considerație a preocupărilor, ideilor, temelor, a chiar concepției lui Maiorescu îmbrățișate de către „maiorescienii”.

S-a apreciat că ar fi maiorescianism faptul că unii dintre elevii săi au fost profesori de istorie a filosofiei și logică. Ei, și? Au fost mulți care au predat istoria filosofiei și logica fără ca, în privința concepției lor, să fi fost maiorescienii. C. Rădulescu-Motru e un exemplu, nu singurul, dar concludent prin el însuși. Aș zice chiar mai mult: deși, o dată hagiograf, și el, al lui Maiorescu, Motru nu a fost, în filosofie, maiorescian. Ceea ce vom

demonstra ceva mai încolo, în paginile despre filosofia personalismului energetic.

Profesor de istorie a filosofiei a fost și P.P. Negulescu, unul dintre preferații lui Maiorescu. Dar, realismul evoluționist, concepția filosofică a lui P.P. Negulescu nu este maiorescianism decât numai dacă se pun semne de egalitate, de pildă, între Ch. Darwin, H. Spencer, teoriile din domeniul fizicii, biologiei, chimiei etc. și câteva idei ale lui Maiorescu despre evoluționism, științe etc. Un asemenea semn de egalitate ar fi, însă, contrar spiritului matematic și metodelor de cercetare istorico-filosofică pentru care principiul obiectivității este ineluctabil.

Maiorescianismului i s-a mai acordat și semnificația adeziunii celor din ceea ce se zice că ar fi fost prima generație, la împlinirea practică a ideilor estetice ale lui Maiorescu și la încorporarea lor în antigherismul virulent (nu trivial) pe care mentorul l-a întreținut la cald vreme de câteva decenii.

Între-adevăr, în critica estetică și ideilor de critică literară ale lui Gherea, ideologul junimist și *spiritus rector* al „Convorbirilor literare” le-a cerut elevilor săi angajarea fără rezerve, totală. Sub acest raport, Maiorescu a fost oarecum tiran. Nu accepta nici cea mai elementară, banală idee care să-i fi sugerat că enunțul ar face vreo concesie socialistului cu influență considerabilă și printre tineri intelectuali, rasași în ale culturii. Iar dacă „abaterea” i se părea reală, profesorul își scotea de la inimă emulul, avea grijă ca, în anume prilejuri (un concurs etc.) să-l pedepsească, nu-l ierta. Trădarea i se părea abnormă. Numai că, a avea alte idei decât ale profesorului, a nu arunca adversarul în lumea epitetelor jignitoare, a-l percepe pe adversar ca pe un căutător de adevăr, toate acestea nu sunt semne ale trădării, ci ale respectului pentru dialog cultural.

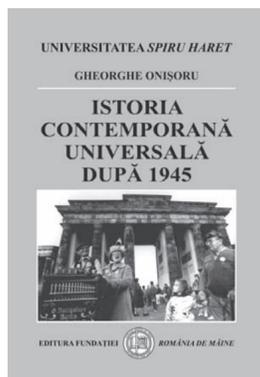
Dacă socotim antigherismul ca trăsătură a maiorescianismului, ceea ce n-ar fi fals, între maiorescienii antigheristi s-au aflat, la începuturile activității lor, M. Dragomirescu (începând cu 1904 s-a îndepărtat de Maiorescu), Dimitrie Evolceanu, Simion Mehedinți, P.P. Negulescu, ultimii doi excelând prin implicarea lor în critica estetică socialistă a lui Gherea și elogiiul „impersonalității” în artă.

Dar și în privința lucrărilor în care Simion Mehedinți și P.P. Negulescu se răfuiau cu Gherea, la îndemnul lui Maiorescu, pentru a-i da satisfacție, e de studiat ce este maiorescian, deci care anume idei ale profesorului au constituit armătura teoretică și fundamentale criticii în cauză. Un eventual studiu va întâlni, ca și în alte cazuri, care țin de relația profesorului cu idei ale elevului său, „obișnuința”, „trădăția”, „autoritatea” etc., statui cu socluri solide, făcute spre a fi admirate, iar nu și întrebate din când în când.

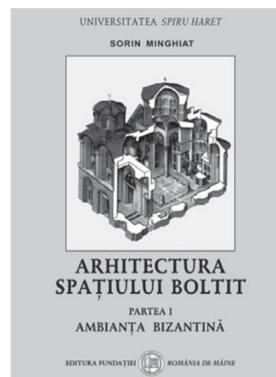
Între elevii lui Maiorescu nu toți au fost antigheristi. Pompiliu Eliade, de pildă, l-a elogiat, într-una din scrisorile adresate lui Maiorescu, pe F. Brunetiere, critic de factură pozitivistă. Cum Gherea l-a citat pe francez, lui Maiorescu i s-o fi părând că tânărul pe care l-a ajutat să ajungă la Paris a căzut în plasa gheristă, așa că l-a scos din colecția strălucită a tinerilor pe care se sprijinea.

(Continuare în numărul viitor)

Cărți noi la Editura Fundației România de Măine

GHEORGHE ONIȘORU
Istoria contemporană universală după 1945

SORIN MINGHIAT
Arhitectura spațiului boltit
Partea I
Ambianța Bizantină

ANDREI POPESCU
ALINA DINU
Organizații europene și euroatlantice

LIANA-RODICA REPEȚEANU
La littérature française du XIXe siècle par les textes

RODICA MATEI
Elemente introductive de teorie și tehnică psihanalitică

GRIGORE BRĂNCUȘ
Istoria cuvintelor

Un nume intrat în legendă

(Urmare din pag. 1)

Producțiile folclorice despre Iancu sunt surprinzător de bogate și variate din punct de vedere tematic și de o impresionantă realizare artistică. Chipul lui Iancu cuprins în felurile ipostaze și purtat pe tot registrul fantaziei populare, când ca un fecior frumos, simpatic, în stare să aprindă de dor inima unei fete, când ca un haiduc, simbol al dreptății sociale, când ca un domn recunoscut de popor pentru că luptă să-l scape de neagra iobăgie. Poezia despre Iancu este plină de autenticitate, de lirism sincer, de plasticitate și forță de sugestie. Este o poezie profund umană, uneori de un omens tragic pentru că el e un om ales, el n-are dreptul la iubirea obișnuită, viața lui e „juruită” neamului: „Măi puțu cucului, / Du-te, spune-i Iancului / Că mă use de dorul lui. / Măi puțu cucii, / Du-te, spune-i mândruții, / Că la ea nu pot veni / Orișic de dor mi-o fi. / Că mi-i viața juruită / L-al meu neam făgăduită, / Că să-l scot din iobăgie / Și să-l pui în bucurie”.

Scăparea de iobăgie este laitmotivul cântecelor despre Iancu. Uneori apare

chiar și ideea Unirii cu țara: „Om lupta ziuă și sara / Ca să ne unim cu țara”.

Poetul popular îl venerază pe Iancu pentru că scoate neamul din sclavie. El „are vorbe de miere” și-i „ascultat cu plăcere” de mulțimea oropsită care-și animă de el toate nădejdele.

Lumea celor mulți și necăjiți i se spovedește cu o desăvârșită încredere și îl urmează în luptă, ca pe un prooroc mesianic. Mergând „încet și legănat / Cu multe gânduri pe cap” sau „cu căciula și pistoale” pe un cal frumos călare”, cântând din fluier, buz brazii bătrâni, un vis năruit, înșelat de împăratul de la Viena, Iancu capătă o aură de basm și de strălucitoare baladă:

„În Munții Abrudului / Stau feciorii Iancului. / Iancu stă și îi privește / Și din gură le grăiește: / – Ascultați, samă băgați, / Bine de vă înarmați / Că dacă voi ții scăpa / Mândră țara asta-a mea / De răul dușmanilor. / Eu pe toți voi aduna / Și răsplătă că v-oi da: / Izvoară cu apă rară, / Să fiți de pază la țară; / Codrii cu umbră bătrână, / S-apărați Țara Română”.

Firește, în jurul figurii lui Iancu folclorul a țesut imaginea marilor săi

prefecți și tribuni care s-au jertfit și ei pentru dreptate și libertate, pentru împlinirea unui vis multiseclar.

Între-o frumoasă poezie, anonimul popular spune răspicat ceea ce mai târziu va spune o întreagă istorie în tomuri multe și savante:

„Frunziță ruptă-n șapte, / Om ca Iancu n-are moarte”.

Dacă Horea sau Iancu mor în conștiința noastră, vom pieri și noi, fraților, ca nație liberă și suverană.

Ei au murit, unul tras pe roată la Bălgrad, altul pe roata deznădejdiei de a-și vedea neamul rămas în suferință, au murit pentru ca ființa noastră națională să trăiască în veci, pentru ca Transilvania să scape din robia austro-ungară, să revină la trupul sfânt al mumiilor.

De aceea generații după generații sunt obligate să mărturisească, precum într-un jurământ și o rugăciune:

Nu te putem uita,
Nu te putem vinde,
Nu te putem face danie, Transilvanie,
pentru că din morminte ne-ar blestema oasele lor.

Mari savanți români trecuți în eternitate

Nicolae Cajal

Membru al Academiei Române

Academicianul Nicolae Cajal a înecat din viață, duminică, 7 martie, la Spitalul Elias din București, după o îndelungată și grea suferință.

Născut în 1 octombrie 1919, la București, Nicolae Cajal a devenit doctor în medicină și chirurgie al Facultății de Medicină din București, în 1946, și doctor în științe în 1958. A lucrat ca intern în laboratoarele de spital, în laboratoarele catedrei de bacteriologie (1944) și ale catedrei de inframicrobiologie (virusologie) ale Facultății de Medicină – București, din 1945. S-a format ca specialist microbiolog și virusolog sub conducerea prof. dr. Ștefan S. Nicolau.

Eugeniu Proca

Membru al Academiei Române

La 7 martie a înecat din viață la Clinica de Urologie și Transplant Renal a Institutului Fundeni acad. prof. dr. Eugeniu Proca, în vârstă de 77 de ani, după o îndelungată suferință.

Eugeniu Gh. Proca s-a născut la 12 ianuarie 1927, în localitatea Godeni, din județul Argeș.

Absolvent al Facultății de Medicină Generală din București (1957), a obținut titlul de doctor docent în 1969. A efectuat stagii de specializare în Germania, Elveția, la Institutul de Urologie din Londra și la Facultatea de Medicină Harvard din SUA.

În perioada 1951-1952, a fost medic chirurg la Clinica Comănești, în județul Bacău.

A ocupat, în perioada 1953-1975, pe rând, posturi didactice universitare în cadrul Institutului Medico-Farmaceutic din București: asistent, șef de lucrări, conferențiar și profesor. Din 1975 a fost profesor în cadrul Universității de Medicină și Farmacie din București.

A fost ministru al sănătății în perioada 1978-1985. Timp de 40 de ani și-a concentrat atenția asupra problemelor insuficienței renale, organizând primul Centru de hemodializă și efectuând primele transplanturi de rinichi uman din țara noastră (1980).

În domeniul cercetării științifice a publicat lucrări legate de funcționalitatea normală și patologică a vezicii urinare, construcțiile aparatului urinar, de aspectele patologice glandelor suprarenale.

A inițiat și elaborat protocoale de diagnostic și tratament, adoptate în întreaga țară, în probleme de tuberculoza aparatului urinar, infecții urinare și oncologie urinară.

În calitate de redactor responsabil, a inițiat și condus elaborarea „Tratatului de chirurgie” (11 vol.), a publicat peste 300 de studii, aparute în reviste de profil din țară și din străinătate.

A fost membru în numeroase organisme științifice (Asociația urologilor britanici, Asociația europeană de urologie, Societatea internațională de urologie) și a devenit membru de onoare al Academiei Române, la 10 noiembrie 1992.

La 22 aprilie, Adunarea Generală a Ligii pentru Promovarea Ideilor Cooperatiste

Consiliul Director al Ligii pentru Promovarea Ideilor Cooperatiste (LICOOP) a stabilit convocarea Adunării Generale a LICOOP în data de 22 aprilie 2004. La ședința Consiliului Director, desfășurată la sediul CENTROCOOP și condusă de președintele Ligii, dl Paul Niculescu Mizil, s-au validat materialele ce vor fi prezentate la Adunarea Generală, cu privire la: activitatea LICOOP de la înființare până la 31 decembrie 2003; Programul de acțiuni pentru 2004 și Raportul Comisiei de Cenzori. De asemenea, au fost aprobate comisiile Ligii, precum și conducerea lor, astfel:

- Comisia pentru problemele cooperăției agricole – dl. Traian Lazăr;
- Comisia pentru problemele economico-financiare – dl. Florea Dumitrescu;
- Comisia pentru problemele învățământului cooperatist – dl. Mihai Grigorescu;
- Comisia pentru problemele legislative și juridice – dl. Petrică Bucur;
- Comisia pentru problemele modernizării activităților cooperatiste – dl. Ioan Olaru;
- Comisia pentru problemele cooperării internaționale – dl. Vladimir Ticovschi;
- Comisia pentru problemele mass-media – dna. Cristiana Sperlea.

În cursul ședinței Comitetului Director, a fost analizat stadiul de înființare a departamentelor teritoriale ale LICOOP, s-au purtat discuții privind o serie de probleme organizatorice, iar domniile Florea Dumitrescu și Ioan Olaru au prezentat materiale privind tehnologii neconvenționale energetice.

Programul de acțiuni al LICOOP pentru 2004 va fi supus aprobării Adunării Generale.

Comisia pentru mass-media

Consultație pentru studenți

Complementaritate și contradicție în devenirea socială

1. Dialectica raporturilor dintre complementaritate și contradicție în viața socială

Ideile de complementaritate și contradicție – centrale în dialectică – funcționează și în dialectica vieții sociale, pe fondul acțiunii factorului subiectiv, al implicării spontane sau conștiente a oamenilor, prin mijlocirea intervenției unor structuri organizaționale (formale sau informale) în dinamica societății. Raporturile de complementaritate asigură stabilitatea structurală a societății, iar cele contradictorii tensionează iminent echilibrul structural provocând diacronia socială, o continuă deconstrucție și construcție în dinamica formațiilorlor sociale.

Particularitatea dualităților polare în viața socială a oamenilor constă în aceea că ele sunt concomitent purtătoare ale unor raporturi de complementaritate și contradictorii. De pildă, sunt în raport de complementaritate forțele de producție și relațiile de producție sau cele dintre structură și suprastructură și nu mai puțin, la nivel mai general, cele dintre existență socială și conștiința socială a oamenilor. Asemănătoare sunt și cele dintre proprietate și repartiție sau dintre producție și consum, dintre valoare (de schimb) și valoare de întreținere, dintre producție și investiție, cerere și ofertă sau, la nivel mai general, dintre capital și muncă. În planul raporturilor sociale nu se poate concepe sclavia fără existența proprietarilor de sclavi, serbia fără existența marilor proprietari feudali sau a burgheziei fără proletariat. În condițiile capitalismului contemporan nu se poate concepe procesul productiv fără piața de desfacere, clasa producătorilor de bunuri și valori fără clasa proprietarilor mijloacelor de producție a acestora – chiar dacă granițele dintre aceste clase sunt deschise, separația tradițională în această privință diminuându-se în mare măsură, între aceste clase structurându-se o categorie foarte largă a claselor de mijloc – înstituindu-se astfel un proces nou și accentuat de omogenizare socială.

Se poate desprinde concluzia că în mod legic structurarea unui domeniu existențial în devenirea socială atrage după sine și complementarul său care-l potențează existențial și funcțional. Astfel încât, unul din poli dualității nu poate fi fără existența și acțiunea celuilalt, contrar lui. De exemplu, geneza și consolidarea clasei oamenilor de afaceri depinde esențialmente de funcționarea unei piețe de desfacere, iar aceasta depinde de puterea de cumpărare a consumatorilor care întrețin existența relațiilor de piață și, evident, de funcționare optimă a unor raporturi echilibrate între cerere și ofertă.

Într-o societate aflată în stare de criză sistemică, raporturile de complementaritate fie nu mai funcționează și, ca urmare, procesele sau unitățile cărora le sunt specifice își încetează existența, fie devin raporturi contradictorii cu caracter dinamic, ce se adâncesc degenerând până la condiția de raporturi cu caracter antagonic. Asemenea raporturi se reflectă în plan social provocând tensiuni și stări conflictuale între grupuri și categorii sociale, motivate de interese și opțiuni valorice radical deosebite.

Prin urmare, în societate raporturile de complementaritate manifestă tendința de a se transforma în raporturi contradictorii care, fie dinamizează sistemul vieții sociale, fie disfuncționează echilibrul dintre diferite laturi ale acestuia, provocându-i anumite stări de criză. Gestionarea competenței de către factorul subiectiv (prin mijlociri organizaționale) a acestor stări contradictorii ce, la limită, evoluează până la nivelul unor raporturi antagonice, poate conduce la descătușarea (uneori violentă) a barierelor ce provoacă dezechilibrarea sistemică, stimulând fie readucerea sistemului în stare de funcționalitate, fie dispariția lui în condiții de ireversibilitate. Desigur, competența factorului subiectiv este dependentă de natura intereselor grupurilor sociale pe care le reprezintă sau din care emană prin condiționări electivă sau prin delegare autoritară.

În natură, astfel de treceri de la raporturile de complementaritate la raporturi contradictorii nu se produc sau dacă între poli dualității complementare funcționează astfel de raporturi, complementaritatea nu încetează decât o dată cu dispariția (neantizarea) sistemului, ele ținând de natura lui. Nu se poate altera, de exemplu, natura ondulatorie a unei microstructuri fizice fără a se altera și starea corpusculară a acesteia; nu pot fi în sarcina electromagnetice negative fără cele pozitive în structura unui atom. În general, între starea continuă și starea discontinuă în microstructurile care arhitectează universul la nivelul fiecăruia, deci și al subsistemelor sale, există o unitate indestructibilă. Așadar, poliul unei dualități complementare nu-și pot schimba reciproc locurile astfel încât unul să domine pe celălalt sau să evolueze antagonic, unul în detrimentul celuilalt.

Asemenea treceri de la complementaritate la contradicție, treceri ce pot degenera în antagonism, se manifestă numai în raporturile sociale, ele fiind pricinuite de atitudinea și acțiunea unor grupuri și categorii sociale, motivate de deosebirile lor de interese (economice, politice, ideologice). Legea contradicției dialectice, a opoziției contrariilor în viața socială, putându-se astfel manifesta ca lege a luptei contrariilor în condițiile manifestării unor antagonisme în raporturile dintre oameni (categorii, grupuri, clase sociale, comunități umane).

În sens peiorativ se vorbește în acest sens și de luptă dintre vechi și nou în viața socială, avându-se în vedere relațiile dintre forțele sociale conservatoare ale „vechiului” sistem de relații sociale și cele revoluționare (deschise spre restructurare) ale respectivului sistem de relații sociale, în care totdeauna noul triumfă – mai devreme sau mai târziu – asupra vechiului, care poate pentru o anumită perioadă să frâneze afirmarea noului, provocând anumite încetiniri de ritm sau chiar reculuri în traectoria de asamblare a progresului.

2. Polarizare socială contradictorie în societățile moderne

În societățile moderne, în care dezvoltarea economică, datorită progresului accelerat al forțelor de producție (determinate de revoluția industrială), dobândește ritmuri de creștere accelerate – ce impulsionează restructurări înnoitoare în toate celelalte domenii ale vieții sociale, inclusiv în cel al vieții spirituale (cu repercursiuni de ordin calitativ asupra nivelului și modului de trai al oamenilor), are concomitent loc un proces de polarizare socială crescândă (de natură economică, socială și valorică), ajungându-se în intervale scurte de timp la antagonisme de tot felul între categoriile fundamentale ale populației. Au loc tensiuni generalizate și de adânc intensitate în relațiile dintre burghezie și proletariat, în general dintre păturile sociale avute și categoriile de producători de bunuri și valori supuse unui fenomen endemic de sărăcire și de mizerie materială și morală, ce se reflectă și în relații antagonice dintre majoritatea populației care exercită munci productive și structurile de putere cărora li se delegă sau își asumă prerogativele deciziilor cu caracter comunitar. Fapt pentru care, antagonismele conduc la instituirea unui climat de situație revoluționară greu de stăpânit de structurile organizaționale cu funcție sistemică în societate, declanșându-se inevitabile procese de schimbare socială (prin producerea unor revoluții) ce disfuncționează sistemul social în întregul său, deschizându-l spre restructurare radicală printr-o altă configurare relațională.

Asemenea procese revoluționare nu totdeauna direcționează nemijlocit și automat sistemul social pe linia progresului. Ele marchează întreruperile în diacronia socială, neconducând spontan la înnoiri în organizarea socială și realizarea condiției umane.

Nu mai există decât sunt continue de schimbări la nivelul economic și organizațional ce se înscriu pe linia progresului și realizării umane revoluțiile în ordinea politică dobândește legitimitate și condiționează o rezolvare a contradicțiilor ce le-au potențat declanșarea și desfășurarea în raport cu cerințele progresului.

De aceea, contradicțiile sociale nu trebuie escamotate, ci dezvoltate și rezolvate, astfel încât soluționarea lor să nu disfuncționeze liniile de progres ale societății, ci să le amplifice valențele constructive, atenuându-le impactul negativ în ordinea socială în care se ivesc. Soluția constă în corelarea politicilor economico-sociale în concordanță cu cerințele procesului de realizare umană pe care-l reclamă cei care s-au angajat în asemenea procese revoluționare. Corelarea respectivă nu se poate face automat și imediat. Sunt necesare din partea factorilor subiectivi activități educativ-ideologice care să conducă la conștientizarea de sine colectivă a claselor angajate într-un proces revoluționar, în această privință fiind necesare eforturi de clarificare ideologică și schimbarea mentalităților și a concepțiilor oamenilor asupra esenței diacroniei vieții sociale și asupra raționalității orizontului lor de realizare. Deoarece, fără convingerea și adeziunea lor la declanșarea anumitor procese revoluționare, acestea nu se înfăptuiesc, iar contradicțiile existente, antagonismele sociale acute, conduc la producerea unor involuții, la stări de haos organizațional și economic cu efect social disfuncțional la scara sistemului social global și, implicit, în orizonturile de realizare a condiției umane.

Într-o societate democratică de funcționare a unor raporturi capitaliste bazate pe principiul economiei de piață și al inițiativei libere, primează în orice strategie economico-socială eforturile de atenuare a discrepanțelor economice, politice și juridice între categorii, clase sau comunități umane, adâncirea vieții democratice, condiționarea egalității de șanse în realizarea și personalizarea oamenilor, inclusiv în domeniul aspirației de promovare ierarhică în sistemul organizațional al societății, întărirea spiritului de justiție socială în reglementarea raporturilor dintre oameni, asigurarea libertății și drepturilor omului, facilitarea accesului la asimilare valorică și la disponibilizarea a creativității tuturor membrilor comunității – într-un cuvânt sprijinirea cu responsabilitate a procesului general de realizare umană.

Facultatea de Filosofie și Jurnalism

Prof. univ. Dr.H.C. Ion TUDOSESCU

Contradicțiile sociale nu trebuie escamotate, ci dezvoltate și rezolvate, astfel încât soluționarea lor să nu disfuncționeze liniile de progres ale societății, ci să le amplifice valențele constructive, atenuându-le impactul negativ în ordinea socială în care se ivesc. Soluția constă în corelarea politicilor economico-sociale în concordanță cu cerințele procesului de realizare umană pe care-l reclamă cei care s-au angajat în asemenea procese, în esența lor revoluționare.

Se poate reține, metodologic, ideea că în activitatea organizațională cu caracter democratic, racordată atent la cerințele progresului, receptarea stărilor contradictorii noi sau a tendințelor de adâncire a altora deja existente în raporturile sociale și economice, este o condiție prealabilă a elaborării programelor și strategiilor de acțiune, acestea fiind contradicții ale creșterii, apărute pe corpul viu al devenirii, inevitabile în condiții de progres. Cunoașterea lor fiind o necesitate dictată de cerințele eficienței acțiunii și nu o premisă a escamotării caracterului contradictoriu al proceselor sociale. Știindu-se că în dialectică în general, contradicțiile sunt înțelese ca sursă a procesului devenirii, au rol de cauză (motor) internă în mecanismul determinării.

Viața socială este esențialmente contradictorie și totdeauna deschisă spre o evoluție prin contradicții. Se structurează permanent noi stări contradictorii în dezvoltarea economică, în raporturile politice și juridice, în ordinea morală și în orizonturile opțiunilor valorice și teleologice ale oamenilor, stări care provoacă apariția sau amplificarea unor tensiuni între ei (îndoșești cu caracter grupal și comunitar), întemeiate pe deosebiri de interese economice, politice. Asemenea tensiuni apar și între grupuri profesionale între generații, chiar și între categorii de oameni în funcție de niveluri diferite de asimilare valorică și de opțiuni religioase. Ceea ce reclamă nu derută din partea factorilor organizaționali, ci prezonizarea de căi eficiente de atenuare a lor prin programe adecvate de omogenizare a intereselor care provoacă stările tensionale, stimulând procese de restructurare a relațiilor sociale și a condiționărilor obiective ce le generează. Altfel, relațiile tensionale se adâncesc și degenerază în antagonisme ce sunt greu de stăpânit și au consecințe sociale și umane imprevizibile.

*

Este interesant de remarcat faptul că în orânduirile precapitaliste, contradicțiile sociale, îndeosebi cele care acționează la nivelul economic de bază, nu sunt lesne de desprins, deoarece sunt învăluite printr-o perdea organizațională nedemocratică, socotită a fi instituită din dispoziție divină sau oricum dintr-o necesitate inexorabilă, de neînlăturat acțional – asupra căreia oamenii nu ar avea nici o putere de influențare (în această privință și regimurile dinastice aveau caracter absolut și acționau din grație divină socotite a fi infailibile). Capitalismul despovărează societatea de asemenea tabuuri organizaționale, structurile organizaționale fiind înlocuite pe criterii relativ democratice (chiar și monarhiile devin constituționale). Ca urmare, tensiunile contradictorii sunt eliberate de învălășul lor normativ exterior, fiind deschise posibilitățile de a fi desprinse cognitiv mecanismele lor cauzale și, în consecință, de a dispune căi de soluționare a lor în cadrul orânduirii politice și de drept existente sau prin schimbarea acesteia.

Astfel se explică faptul că gânditorii înaintați își asumau libertatea de a dezvoltă stările contradictorii din societate încă din perioada de structurare a relațiilor economice și sociale capitaliste, întrezărind și soluții de rezolvare a acestora – mai ales prin desființarea proprietății private (asupra mijloacelor de producție – inclusiv a marilor latifundii) care generează cea mai mare parte din aceste contradicții și inechități sociale, anterior

considerate intangibile întrucât erau dictate de instanțe superioare societății. Se considera că asemenea inegalități și forme de asuprire socială pot fi eradicate într-o societate în care s-ar generaliza proprietatea comunitară – singura ce poate elimina deosebirea de interese și opțiuni valorice din care ar rezulta eliminarea sărăciei și mizeriei umane, ca urmare a repartiției echitabile a produsului muncii, a bogăției sociale comune.

Încă în perioada de început a structurării raporturilor sociale moderne, care poate fi apreciată a fi un preambul al construcției orânduirii sociale capitaliste, în deceniul al doilea al secolului al XVI-lea în Anglia, Thomas Morus afirma în această privință că „...acolo unde domnește dreptul de proprietate și unde totul se măsoară cu bani, statul nu va fi niciodată cărmuit nici pe calea dreptății și nici pe aceea a îndestulării, afară numai dacă tu crezi că domnește dreptatea acolo unde lucrurile cele mai de seamă încep pe mâna celor mai ticăloși, sau că traiul e fericit acolo unde toate bunurile sunt împărțite între câțiva oameni, foarte puțini la număr, ei înșiși nefiind prea înlesniți în toate privințele, pe când ceilalți trăiesc de-a dreptul în cea mai cruntă mizerie (...) căci fiecare caută, pe tot felul de temeieri, să pună mâna pe cât mai multă avere, oricât de mare ar fi belșugul lucrurilor, și astfel totul se împarte între câțiva, puțini la număr, lăsându-le celorlalți numai sărăcia și lipsurile (...)”. De aceea sunt adânc încredințați că singura cale pentru a împărți avuturile la toți deopotrivă, și după dreptate, și pentru a aduce fericierea neamului omenesc, este înlăturarea cu totul a proprietății de unul singur”.¹

Concentrarea bogăției materiale în mâna proprietarilor de mijloace de producție este accelerată în perioada așa-zisei acumulări primitive a capitalului, respectiv în condițiile intrării în funcție a relațiilor specifice economiei libere de piață care funcționează în afara unor reglementări normative – situație care a dăinuit până în secolul al XIX-lea. Conștientizând această stare de lucruri (specifică unei perioade care mai târziu a fost numită a capitalismului sălbatic) socialiștii europeni, de regulă apreciați ca utopici, considerau că soluția eliminării contradicțiilor sociale pe care le generează acumularea în mâini tot mai puține a mijloacelor de producție, o constituie asocierea producătorilor și stăpânirea în comun a acestor mijloace, astfel încât produsele activităților industriale să fie repartizate proporțional tuturor

3. Utopismul și falimentul doctrinelor socialiste clasice privitoare la soluționarea contradicțiilor din societățile moderne

Pe lângă utopismul doctrinelor socialiste premarxiste, precum și a celor marxiste, care – cu tot radicalismul lor – degerează de asemenea în utopism (întrucât deosebirile dintre oameni și chiar clase decurg nu numai din natura proprietății) în măsura în care cred posibilă o societate fără clase (și pe această bază devine posibilă eliminarea tendințelor antagonice datorită eliminării proprietății private), apreciem că soluțiile preconizate de Marx și Engels în vederea rezolvării contradicțiilor sociale (respectiv prin revoluție radicală – răsturnarea puterii politice prin violență dacă clasele răsturnate de la putere se împotrivesc acestei răsturnări) nu sunt infailibile și nici singurele eficiente.

Pe de o parte, proprietatea privată nu generează inevitabil antagonisme și nu este singura sursă a raporturilor sociale contradictorii și chiar a unor antagonisme în societatea capitalistă. Pe de altă parte și în societățile în care proprietatea este comună, sau de grup, apar contradicții și chiar antagonisme.

Această din urmă stare de lucruri este pe deplin confirmată de experiența societăților socialiste din secolul al XX-lea, care au cunoscut tipuri noi de contradicții, acutizate treptat și care au degenerat în antagonisme sociale profunde – provocând crize de sistem ce au condus la declanșarea unor procese revoluționare ireversibile în direcția schimbărilor în ordinea economică și socială. De asemenea, au fost lichidate clasele ce fuseseră în societatea capitalistă dar au apărut altele sau cele care au continuat să existe în noua societate au suferit transformări radicale – practic proprietatea comună sau cooperatistă dovedindu-se a le fi total străină. Au apărut contradicții între ordinea economică și cea organizațională, între creșterea economică și nivelul (și modul) de trai al oamenilor, au devenit acute disfuncționalitățile în ordinea juridică și morală, s-a practicat o incalificabilă mistificare a calității vieții, un egalitarism obtuz cu efect perturbator în ce privește stimularea inițiativei individuale și a responsabilității și răspunderii sociale. S-au accentuat treptat discrepanțele (materiale) între masa largă a populației și clasa politică conducătoare (instalată la putere în virtutea principiului dictaturii proletarietului), s-au acutizat antagonismele dintre marea majoritate a membrilor societății și aparatul represiv și de securitate.

La toate acestea adăugându-se degradarea continuă a vieții democratice (desființarea pluripartidismului, a pluralismului politic în general, a statului de drept și a separației puterilor în stat, burocratizarea excesivă a aparatului administrativ de stat și sporirea rolului funcției statului socialist de represiune și reprimare a oricăror tendințe de nealinere ideologică și politică) și accentuarea tendințelor de totalitarism și dictatură în condițiile adâncirii centralismului și cultului personalității. Practic au fost total reprimate orice tendințe de nonconformism constructiv, orice inițiativă novatoare în plan organizațional, axiologic și spiritual ce nu corespondea comandamentelor ideologice oficiale. Societatea civilă era total anihilată. Nemai amintind de izolacionismul generalizat, întreruperea oricăror contacte cu alte culturi și civilizații.

Au fost sistematic defavorizate categorii sociale largi: țărănimea, intelectualitatea, creatorii de valori, categoria profesioniilor libere – în mare măsură și clasa muncitoare în numele căreia era legitimată necesitatea dictaturii în sistemul vieții publice și de stat.

Toate aceste neconcordanțe și antagonisme, alimentate în primul rând de disfuncțiile din sistemul forțelor de producție, a căror rămânere în urmă s-a adâncit treptat datorită fetișizării principiilor industrializării socialiste și închiderii față de revoluția științifică și tehnologică contemporană și de provocările schimbărilor paradigmatică din spiritualitatea lumii libere, neîngrădită ideologic, au condus inevitabil la pierderea parului cu istoria pe care-l declamau teoreticienii „socialismului științific” și, în consecință, la falimentul definitiv al socialismului de factură comunistă din actuala epocă. Ultimul deceniu fiind mărturie în această privință de fapt, care atestă deficiența de principiu a economiei de comandă și a centralismului primitiv generalizat în activitatea managerială de nivel sistemic în societate – din care rezultă frânarea manifestării energilor creatoare ale oamenilor (la nivel individual și colectiv) în stimularea liniilor progresului în toate domeniile vieții sociale. Dovedindu-se că legea contradicției dialectice nu poate fi nici escamotată, nici tratată din perspectiva mentalității de tipul „patului lui Procrust” în viața socială. Important pentru factorul subiectiv este a-i dezvoltă mecanismele și tendințele și de a se preconiza strategii de acțiune care să-i asigure maximum de funcționalitate în raport cu procesul neîntrerupt de realizare umană.

*

Se pune din nou problema naturii contradicțiilor sociale, și a soluțiilor eficiente de rezolvare a acestora în condițiile degenerării lor în stări antagonice declanșatoare de convulsii sociale, adesea violente, care provoacă perioade de regres social și alterare a condiției umane. În această privință chiar Friederich Engels formula în anii terminali ai primei jumătăți ai secolului al XIX-lea, o soluție care, în mare măsură, își păstrează actualitatea. El avea în vedere, din perspectiva ideologiei comuniste, a necesității trecerii la societatea fără clase prin revoluție socială – singura pe care o considera ca viabilă în contextul adâncirii contradicțiilor capitalismului din epoca sa.

Dacă facem abstracție de crezul său politic și social (de factură comunistă) socotim a fi important metodologic modul lui de a pune problema rezolvării contradicțiilor: „... dacă nu vrem o soluționare sângeroasă a problemei sociale, dacă nu vrem ca *contradicția mereu crescândă* (s.n.s.) dintre nivelul cultural și nivelul de trai al proletariilor noștri, să se ascute într-o asemenea măsură încât, *potrivit cunoștințelor noastre despre natura omenească* (s.n.s.), această contradicție să-și caute soluționarea în folosirea forței brutale, în disperare și setea de răzbunare, atunci, domnilor, trebuie să ne ocupăm cu toată seriozitatea și nepărtinirea de problema socială; atunci trebuie să depunem toate eforturile ca ... de astăzi să (se) ajungă într-o situație demnă de om.”⁴

Preocuparea de problema socială presupune realism și responsabilitate din partea structurilor organizaționale cu funcție sistemică în societate, strategii și tactici coresponsuzătoare din partea instituțiilor cu funcție decizională la nivel macrosocial, clarviziune politică și competență acțională – într-un cuvânt, raționalism și umanism în deplinătatea sensurilor autentice ale semnificării autentice a acestora.

1. Thomas Morus, *Utopia...*, Cartea I, Editura Științifică, București, 1958, p. 76-77.

2. Cf. Charles Fourier, *Noua lume industrială și societară*, în „Saint-Simon, Fourier, Owen”, Editura Academiei, București, 1957, p. 199 (col. „Texte filosofice”).

3. Cf. Karl Marx, *Mizeria filosofiei. Răspuns la „Filosofia mizeriei” a d-lui Proudhon*, cap. II, paragr. V, în „Opere” vol.4, Editura Politică, București, p. 178-179.

4. Cf. Friederich Engels, *Două cuvântări rostite la Elberfeld* (II), în „Opere” vol.2, Editura Politică, București, 1958, p. 584-585.

(Continuare în numărul viitor)

Filme la tvRM

Joi, 18 martie 2004, ora 19

Turul Franței – 50 de ani de ciclism

Turul Franței, fără de care luna iulie n-ar fi ceea ce este...

Întâia de-a secol de când francezilor le bat inimile la unison în timpul verii. Sfârșitul lui iunie – începutul lui iulie deschide cartea mare a imaginilor, începând din 1903, cu giganti, lupte pe viață și pe moarte, cu soare și noroi, cu bucuria puștii, cu viața în toi.

Pe marginea drumurilor, Franța privește la Franța care trece. Nu există alt sport care să fi implicat atât de deplin publicul larg!

Sâmbătă, 20 martie 2004, ora 21

ÎNTUNECARE

Producție a Studiourilor Cinematografice București.
Regia: Alexandru Tătoș. Scenariu: Petre Sălucdeanu
Distribuția: Ion Caramitru, Vladimir Găitan, Tania Filip, George Constantin Remus Mărgineanu

Ecranizare a romanului omonim de Cezar Petrescu, filmul se numără printre cele mai interesante și perene

transpuneri cinematografice ale operelor literare românești, prilejuind lui Ion Caramitru una din creațiile sale de referință. Destinul tragic al lui Radu Comșa este urmărit pe fundalul dramei unei generații, într-o reconstituire de epocă (România – imediat după primul Război mondial) pe cât de amplă, pe atât de fidelă.

Duminică, 21 martie 2004, ora 21

ARSENE LUPIN

Ep. 17 – Secretul lui Gevres (Franța)
Regia: Jean-Louis Colmant
Actori: Georges Descrieres, Jacques Balutin, Michele Bardollet, Teddy Bilis

Ecranizare a romanului omonim al lui Maurice Leblanc, serialul are în centrul său figura elegantă și dezinvolată a lui Arsene Lupin.

Arsene Lupin își reia locul de Rege al Hoților! Prinț-ovlovitură magistrală, fură, din casa milionarului Greves, un set de statute de o valoare impresionantă pe care le înlocuiește cu falsuri. Un tânăr ziarist descoperă furtul însă și de data aceasta Lupin reușește să scape!

În atenția cadrelor didactice și a studenților Universității Spiru Haret

Revista *Opinia națională* – editată de Fundația *România de Mâine* – este un instrument al comunicării moderne, realizat potrivit exigențelor publicisticii contemporane, la îndemâna tuturor celor ce caută un contact permanent cu lumea dinamică în care trăim, cu țara și problemele ei, cu universitatea căreia îi aparțin, cu multitudinea de facultăți, specializări, discipline, evenimente ce definesc viața cotidiană a acesteia.

Abonându-vă la *Opinia națională* vă asigurați primirea regulată a revistei, cu întregul ei univers de articole, informații, comentarii care, adeseori, pot fi și ale dumneavoastră, pentru că, număr de număr, revista vă pune la dispoziție paginile sale.

A fi cititor, colaborator și abonat al Opiniei naționale devine o componentă a condiției intelectualului integrat deplin în viața celei mai reprezentative universități particulare din România.

Costul abonamentului: 48.000 lei pe 3 luni; 96.000 lei pe 6 luni; 192.000 lei pe 12 luni.

Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

Programul

Televiziunii România de Mâine (tvRM)

LUNI 15 martie 2004

- 6:00 **Camera 008** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Drept civil (2). *Teoria legii civile*. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 10:55 Drept constituțional (2/1). *Drept constituțional și instituții politice*. Autor: prof.univ.dr. Gheorghe Uglean
- 11:40 Drept roman (16). *Drepturi reale. Bunuri*. Autor: conf.univ.dr. Ștefan Cocoș
- 12:10 Drept civil (2/1). *Sinteze*. Autor: lector univ.dr. Mariana Rudăreanu
- 12:45 Drept financiar public (1). *Introducere*. Autor: lector univ.dr. Radu Stancu
- 13:35 Drept penal (4). *Principiile fundamentale ale dreptului penal român*. Autor: prof.univ.dr. Gheorghe Nistoreanu
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Drept penal (3). *Termeii infracțiunii*. Autor: conf.univ.dr. Ion Griga
- 15:20 Drept civil (9). *Domiciliul și actele de stare civilă*. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle**. *Jurnal european*
- 16:30 **Not yet but soon** (limba engleză pentru începători). Realizator: Doru Enache
- 17:00 **Peisaj** (partea a II-a) (film documentar)
- 17:30 **Întâlnire cu folclorul**. *Soliști: Costel Marian Popa (saxofon), Liliana Mitrana – Rădu, Florica Jinga, Mihai Mihalache, Maria Bosneanu, Emilia Ghinescu, Victorița Lăcătușu, Nina Predescu*. Realizator: Theodora Popescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic**
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Ora melomanului**. „Farmecul operei”. Emisiune de Dumitru Cucu
- 20:00 **Dincolo de arenă**. *Competițiile interne la început de sezon*. Emisiune în direct, de Mugur Popovici
- 21:00 **Academica: Cultură fără tranziție**. *O filosofie pragmatică pentru prezent românesc*. Invitați: prof.univ. Ioan Alexandru, scriitorul Corneliu Leu, Vladimir Pasti. Realizator: Nicolae Dan Frunteală
- 22:00 **Presă pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Drept civil (2). *Teoria legii civile*. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
- 01:10 Drept roman (16). *Drepturi reale. Bunuri*. Autor: conf.univ.dr. Ștefan Cocoș (r)
- 01:40 Drept civil (9). *Domiciliul și actele de stare civilă*. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)
- 05:00 Drept financiar public (1). *Introducere*. Autor: lector univ.dr. Radu Stancu (r)

MARȚI 16 martie 2004

- 6:00 **Camera 008** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Bazele contabilității (18). *Conturi de regularizare sau delimitative*. Autor: lector univ.dr. Marinică Dobrin
- 10:30 Bazele informaticii (4). *Arhitectura calculatoarelor electronice*. Autor: conf.univ.dr. Mareș Daniel
- 11:00 Geografia economiei mondiale (6). *Materiale de construcție*. Autor: prof.univ.dr. Nicu Aur
- 12:10 Economie politică (21). *Mondoeconomia. Economia mondială – concept și structuri*. Autor: prof.univ.dr. Constantin Mecu
- 12:55 Birotică (5). *Elemente de editare a textului*. Realizator: Mihai Gabriel
- 13:25 Bazele informaticii (15). *Microsoft Excel*. Autor: lector univ.dr. Silviu Bărză
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Istoria economică a României (1/3). *Instituționalizarea economiei de piață în România 1860 – 1914*. Autor: conf.univ.dr. Eugen Ghiorghe
- 14:45 Drept comercial (1). *Drept comercial: noțiune, definiție, corelație cu alte ramuri de drept*. Autor: lector univ.dr. Oția Maria Corsiuc
- 15:15 Economia internațională ca știință economică (6). *Resursele naturale mondiale*. Autor: asistent univ.dr. Gabriela Ungureanu
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle**. *Măine este astăzi* – magazin științific
- 16:30 **Repere românești**. Emisiune de Silvia Frimu (r)
- 17:00 **Documente interzise (I)** (film documentar)
- 17:30 **Videoteca muzicii populare**. Realizator: Dumitru Cucu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic**
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Pirineii de mijloc** (film documentar)
- 20:00 **Fairplay**. *La ordinea zilei, fotbalul pe prima scenă*. Talk-show pe probleme de actualitate ale sportului. Realizator: Mugur Popovici
- 21:00 **Academica: Compatibilizare sau uniformizarea învățământului superior european?** Realizator: prof.univ.dr. Nicolae Radu și Ilie Ciurescu
- 22:00 **Presă pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Geografia economiei mondiale (6). *Materiale de construcție*. Autor: prof.univ.dr. Nicu Aur (r)
- 01:25 Bazele informaticii (15). *Microsoft Excel*. Autor: lector univ.dr. Silviu Bărză (r)
- 01:55 Drept comercial (1). *Drept comercial: noțiune, definiție, corelație cu alte ramuri de drept*. Autor: lector univ.dr. Oția Maria Corsiuc (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)

- 05:00 Bazele informaticii (4). *Arhitectura calculatoarelor electronice*. Autor: conf.univ.dr. Mareș Daniel (r)
- 05:30 Birotică (5). *Elemente de editare a textului. Formatarea caracterelor*. Autor: asistent univ.dr. Mihai Gabriel (r)

MIERCURI 17 martie 2004

- 6:00 **Camera 008** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Psihologie socială (10). *Evoluția relațiilor dintre tehnică și oameni*. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Radu
- 10:40 Teoria comunicării (5/1). *Teorii ale presei*. Autor: conf.univ.dr. Sultana Craia
- 11:10 Conceperea și elaborarea ziarului (6). *Secretariatul de redacție*. Autor: lector univ. Mihai Cernat
- 11:40 Fundamentele psihologiei (7). *Motivația*. Autor: prof.univ.dr. Mihai Golu
- 12:30 Neuropsihologie (7). Autor: conf.univ.dr. Corneliu Stanciu
- 13:05 Sisteme logice (4). *Logica predicatelor*. Autor: prof.univ.dr. Cornel Popa
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Epistemologie (1). *Conceptul epistemologic de adevăr*. Autor: prof.univ.dr. Acinsite Dobre
- 14:40 Publicistică radio (1). *Delimitarea obiectului de studiu al publicisticii*. Autor: lector univ.dr. Sofia Georgescu
- 15:15 Genuri ziaristice (2). *Lecție introductivă*. Autor: lector univ. Marin Stoian
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle**. *Măine este astăzi* – magazin științific
- 16:30 **Lumea de mâine**. *Teoria constructală*. Invitat: prof.dr.col. Titus Tărău. Realizator: Alexandru Mironov
- 17:30 **Vorbii, scrieți românește!** Emisiune de Valeriu Marinescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic**
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Ani de liceu**. *Liceenii de la Colegiul Național „Constantin Cantacuzino” din Târgoviște*. Realizatori: Alina Motoc și Mugur Popovici
- 20:00 **Repere românești**. Emisiune de Silvia Frimu
- 20:30 **Gala muzicii culte**. *Stagiunea Gaudeamus – recital*. Emisiune de Mihai Dărie
- 21:00 **Academica: România în lume**. Emisiune în direct, de Nicolae Mardari
- 22:00 **Presă pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Psihologie socială (10). *Evoluția relațiilor dintre tehnică și oameni*. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Radu (r)
- 00:55 Teoria comunicării (5/1). *Teorii ale presei*. Autor: conf.univ.dr. Sultana Craia (r)
- 01:25 Conceperea și elaborarea ziarului (6). *Secretariatul de redacție*. Autor: Mihai Cernat (r)
- 01:55 Epistemologie (1). *Conceptul epistemologic de adevăr*. Autor: prof.univ.dr. Acinsite Dobre (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)
- 05:00 Fundamentele psihologiei (7). *Motivația*. Autor: prof.univ.dr. Mihai Golu (r)

JOI 18 martie 2004

- 6:00 **Camera 008** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Istoria literaturii române (1). *Ideea de latinitate în istoria culturii și literaturii române*. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu
- 10:35 Teoria literaturii (3). *Natura literaturii*. Autor: lector univ.dr. Valeriu Marinescu
- 11:05 Limba latină (19). *Verbe anormale*. Autor: conf.univ.dr. Liviu Franga
- 11:35 Limba română (10). *Ortografie și ortopeie*. Autor: prof.univ.dr. Ion Toma
- 12:30 Limba spaniolă (curs practic) (7). *Sintaxa limbii spaniole*. Autor: conf.univ.dr. Ileana Scipione
- 13:00 Lingvistică generală (1). *Introducere*. Autor: prof.univ.dr. Zamfira Mihail
- 13:25 Etnografie și folclor (1). *Colindatul și plugușorul*. Autor: preparator univ. Andreea Brăiloiu
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Istoria literaturii române (7) *Izvoarele istoriografiei românești*. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu
- 14:45 Literatura română (1). *Cultura română în context european*. Autor: prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan
- 15:20 Etnografie și folclor (2). *Noțiuni introductive*. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Constantinăscu
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle**. *Măine este astăzi* – magazin științific
- 16:30 **Resursele umane ale României în perspectiva integrării în UE**. *Aspecte ale crizei demografice*. Realizator: prof.univ.dr. Victor Axenciuc
- 17:30 **Întâlnire cu folclorul**. „Pe la noi...pe Telemann”. *Soliști: Gelu Voicu (flaut), Virginia Neagu – Stoian, Lucica Boboc, Florin Ologeanu, Ileana Mărgărit*. Emisiune de Theodora Popescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic**
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Film documentar cinematografic**. *Turul Franței – un secol de ciclism* (Franța)
- 20:00 **Cabanele** (film documentar)

- 21:00 **Academica**. Realizator: conf.univ.dr. Eugen Ghiorghe
- 22:00 **Presă pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Istoria literaturii române (1). *Ideea de latinitate în istoria culturii și literaturii române*. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu (r)
- 00:50 Teoria literaturii (3). *Natura literaturii*. Autor: lector univ.dr. Valeriu Marinescu (r)
- 01:20 Limba spaniolă (curs practic) (7). *Sintaxa limbii spaniole*. Autor: conf.univ.dr. Ileana Scipione (r)
- 01:50 Istoria literaturii române (7). *Izvoarele istoriografiei românești*. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)
- 05:00 Limba română (10). *Ortografie și ortopeie*. Autor: prof.univ.dr. Ion Toma (r)

VINERI 19 martie 2004

- 6:00 **Camera 008** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Cultură și civilizație europeană (4/1). *Civilizația Occidentului*. Autor: prof.univ.dr. Răzvan Theodorescu
- 10:35 Introducere în știința politicii (8). *Securitatea națională și internațională*. Autor: prof.univ.dr. Mihai Ozunu
- 11:25 Introducere în politici economice și comerț internațional (9). *Comerțul internațional și comerțul extern*. Autor: asistent univ.dr. Mădălina Spănu
- 11:45 Psihologia educației (17). *Metode și tehnici de cunoaștere a personalității elevului*. Autor: lector univ.dr. Gabriela Cătălina Cristea
- 12:20 Introducere în marketing (1). *Conținutul și funcțiile marketingului*. Autor: asistent univ.dr. Ioana Andriesei
- 12:50 Istoria contemporană a românilor (5). *Regimul politic 1958 – 1974*. Autor: lector univ.dr. Teodora Stanciu
- 13:15 Pedagogie generală (1). *Introducere*. Autor: prof.univ.dr. Sorin Cristea
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Algebră (8). *Teorema fundamentală de izomorfism*. Autor: asistent univ.dr. Lorena Tufan
- 14:40 Istoria antică universală (1). *Introducere*. Autor: lector univ.dr. Rodica Ursu
- 15:10 Geometrie (1). *Spații*. Autor: preparator univ. Ana Maria Bejan
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle**. *Arte 21*
- 16:30 **Forum IT**. *Industria IT – o șansă pentru România*. Invitați: dir.gen. Costin Lianu – Ministerul Educației Cercetării și Tineretului. Emisiune în direct de Cătălin Grosu
- 17:30 **Întâlnire cu folclorul**. *Soliști: Florica Jinga, Ion Brândușoiu, Tina Militaru, Maria Olteanu, Maria Militaru, Aurel Serafim, Irina Someșan, Maria Ghinea, Aurelia Colibă, Gelu Voicu*. Emisiune de Theodora Popescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Starea de drept**. Emisiune de Nicolae Mardari
- 20:00 **Viața de student**. *În mijlocul studenților la început de primăvară și de semestru – Universitatea Spiru Haret*. Emisiune de Alina Motoc și Mugur Popovici
- 21:00 **Academica**. *Poluarea și protecția mediului*. *Gestionarea deșeurilor și a substanțelor chimice periculoase*. Emisiune de Constantin Pintilie
- 22:00 **Presă pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Îți mai aduci aminte, doamnă?** *Soliști: Elena Merisoreanu, Elisabeta Turcu, Gheorghe Turda*. Emisiune de Ionela Prodan (r)
- 23:30 **Creatoarea de modă** (film documentar)
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Cultură și civilizație europeană (4). *Civilizația Occidentului*. Autor: prof.univ.dr. Răzvan Theodorescu (r)
- 00:55 Introducere în știința politicii (8). *Securitatea națională și internațională*. Autor: prof.univ.dr. Mihai Ozunu (r)
- 01:50 Algebră (8). *Teorema fundamentală de izomorfism*. Autor: asistent univ.dr. Lorena Tufan (r)
- 02:15 Introducere în politici economice și comerț internațional (9). *Comerțul internațional și comerțul extern*. Autor: asistent univ.dr. Mădălina Spănu (r)
- 02:30 **Program nocturn**
- 05:00 Istoria contemporană a românilor (5) *Regimul politic 1958 – 1974*. Autor: lector univ.dr. Teodora Stanciu (r)
- 05:25 Geometrie (1). *Spații*. Autor: preparator univ. Ana Maria Bejan (r)

SÂMBĂȚĂ 20 martie 2004

- 6:00 **Camera 008** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:00 **Suneteți un om sănătos?** Realizator: prof.univ.dr. Constantin Dumitrache
- 10:00 **Vorbii, scrieți românește!** Emisiune de Valeriu Marinescu (r)
- 10:30 **De pe plaiuri românești**. *Julian Mutu, Daniela Cernea, Ilie Bogdan, Mihaela Costache, Marcu Nicolici, Gabriel Zăvoianu, Nina Predescu, Constantin Enceanu*. Realizator: Theodora Popescu
- 11:00 **Școala de sâmbătă**. „Fizica – un spectacol”. Emisiune de Cătălin Grosu
- 12:00 **Agricultura, încotro?** *Trecut, prezent și viitor în Lunca Dunării*. Emisiune în direct, de prof.univ.dr. Constantin Pintilie
- 13:00 **Lumea de mâine**. Teoria constructală. Invitat: prof.dr.col. Titus Tărău. Realizator: Alexandru Mironov (r)
- 14:00 **Cinepanorama**. Emisiune de Eugen Atanasiu
- 15:00 **Societate și cultură**. *Filul etnopsihologic al poporului român, așa cum se oglindește în proverbe*. Invitat: profesor Nicolae Constantinăscu. Realizator: Ion Dodu Bălan
- 16:00 **Caleidoscop**. Emisiune de Ion Bucheru
- 17:00 **Trăiește-ți arta!** Invitați: Zoltan Ferencz și Dragoș Cristescu – fotografi de modă. Emisiune de Marina Roman – Boiangiu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Deschide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **O melodie pentru fiecare**. *Mozac muzical* Emisiune de Dumitru Cucu
- 19:30 **Poussin – pictor francez** (film documentar)
- 20:00 **Gala muzicii culte**. *Recital la Parlament*. Emisiune de Mihai Dărie
- 21:00 **Film artistic românesc**. *Intunecare* – prefață cu scriitorul și scenaristul Petre Sălucdeanu (în dialog cu Ion Bucheru)
- 22:30 **Café – concert**. Emisiune de Dumitru Cucu
- 23:00 **Autostar**. Emisiune de Gavrilă Inoan
- 23:30 **Săptămâna externă**
- 00:00 **Muzică populară**. *Cântă: Maria Bosneanu, Maria Zamfira, Cristina Udrea, Constantin Sprăncenatu, Ion Lupu*. Emisiune de Theodora Popescu
- 00:30 **Cursuri universitare**
- 02:20 **Program nocturn**
- 05:00 **Cursuri universitare**

DUMINICĂ 21 martie 2004

- 6:00 **Camera 008** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:00 **Credință și viață**. Emisiune de Sorin Bejan
- 10:00 **Planeta copililor**. Emisiune de Ștefan Iordache și Mihaela Matei
- 11:00 **Knock out**. Emisiune de Alexandru Ganci
- 11:30 **Vacanță în SUA** (film documentar)
- 12:00 **Agricultura, încotro?** *Trecut, prezent și viitor în Lunca Dunării*. Emisiune de prof.univ.dr. Constantin Pintilie (r)
- 13:00 **Week-end magazin**: •*Film serial: Căpitănușul Vijelie – Politica dlui. Mazarin, ep. 9*; •*Știl și frumusețe*. Emisiune de Irina Haidet • „La seva padrona” – operă comică pentru copii. Compozitor: Pergolesi. Realizatorii voriaieri pentru televiziune: Marcel Dragomir și Carmen Stoianov
- 16:00 **Club folk**. Emisiune de Mircea Bodolan
- 17:00 **Club internațional**. *Kazakhstan*. Emisiune de Ioana Nitobe
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Cafeneaua literară artistică**. În dialog scriitorii: Nicolae Dan Frunteală și Corneliu Leu. Emisiune de Vlad Leu
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Teledicționarul valorilor românești**. Realizator: Ion Bucheru
- 20:00 **Cântecul și casa lui**. Emisiune de Ionela Prodan
- 21:00 **Film serial: Arsene Lupin**, ep. 17 – *Secretul lui Gevres* (Franța)
- 22:00 **Program muzical**. Realizator: Dumitru Cucu
- 22:30 **Forum IT**. *Industria IT – o șansă pentru România*. Invitați: dir.gen. Costin Lianu – Ministerul Educației Cercetării și Tineretului. Emisiune de Cătălin Grosu (r)
- 23:30 **Săptămâna internă**
- 00:00 **Giuvaierii ale muzicii populare**. *Soliști: Delia Mihăilă, Alexandru Dumbravă, Florica Galan*. Realizator Theodora Popescu
- 00:30 **Cursuri universitare**
- 02:20 **Program nocturn**
- 05:00 **Cursuri universitare**

Opinia națională

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
116, 122, 105
Fax:
411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ
Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.
Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Conf.univ.dr. Aurelian A. BONDREA

Prof.univ.dr. Ioan GĂF-DEAC

Conf.univ.dr. Emilia BONDREA

În perioada 26-28 februarie 2004 la Beirut în Liban s-a desfășurat una dintre cele mai reprezentative acțiuni pe plan mondial în domeniul educației și dezvoltării cunoașterii, la care Universitatea Spiru Haret a avut o remarcabilă prezență și o prestație de prestigiu.

După relevantă participare la Târgul Mondial al Educației de la Lisabona în mai 2004, Universitatea Spiru Haret a fost instituția invitată special la *A doua Convenție Internațională privind Educația, Învățământul și Formarea Profesională Superioară în cadrul Târgului de Educație în Orientul Mijlociu: „Academia Lebanon – 2004”*.

Cu această ocazie, în Casa Națiunilor Unite din Beirut s-a desfășurat conferința privind „Accesul la cunoaștere în secolul XXI”.

Evenimentul științific educațional de la Beirut a debutat în prezența Generalului EMILE LAHOUD, Președinte al Libanului, al Ministrului de Stat pentru Administrație și Dezvoltare KARIM PAKRADOUNI și în calitate de invitat la Ministrului Educației din Siria NAJIB ABDEL-WAHED, în prezența largă a aproape 100 de instituții de învățământ superior din 23 de state de pe 5 continente.

În sala special amenajată la hotelul *Phoenix Inter-Continental* din Beirut a fost organizată o Expoziție Internațională la care cei prezenți au putut lua cunoștință de realizările și oferta modernă în început de secol XXI în privința modelelor educaționale bazate pe tehnologiile informaționale, noua comunicare academică și noile tipuri de infrastructuri de studiu oferite de cele mai reprezentative universități din lume.

Au fost dezbateri referitoare la programele educative și de formare profesională în strânsă legătură cu programele de instruire superioară în universități, fiind subliniată concluzia că globalizarea își face simțite efectele în mediul academic prin impunerea unor proceduri și tehnici de studiu bazate pe acces aproape nelimitat la informații, date și alte resurse de învățare, folosind tehnologiile informaționale de ultimă oră.

Forumurile specializate pentru directorii de licee, profesorii și decanii facultăților, responsabilii de departamente specializate din universități, precum și pentru responsabilii cu resursele umane (recrutarea studenților) și ai centrelor de informatică au întregit preocupările participanților la manifestare și au sporit interesul pentru interacțiune și cooperare fără frontiere.

Trebuie remarcat de la bun început că Universitatea Spiru Haret a fost invitată specială la manifestări ca urmare a interesului stărnit pe plan internațional. Excepționala sa infrastructură, standardele și criteriile de practicare a activității academice – putem spune, fără exagerare, că au devenit elemente de referință în lumea universitară.

Delegația Universității Spiru Haret a fost compusă din profesorii Aurelian A. Bondrea, Ioan Găf-Deac și Emilia Bondrea.

Universitatea Spiru Haret – prezență semnificativă la standurile din pavilionul expozițional

În cadrul Târgului, la standurile universităților prezente, delegația română a avut întâlniri, discuții, schimburi de păreri, opinii și demonstrații referitoare la modelul educațional românesc – ca ofertă internațională pentru atragerea de studenți spre a obține calificări superioare în specializările organizate și acreditate la Universitatea Spiru Haret, la formele de învățământ la zi și la distanță.

Au fost distribuite 220 materiale promoționale privind Universitatea Spiru Haret, dotarea sa excepțională, programele de studiu, specializările, condițiile de instruire, infrastructura de comunicare prin postul propriu de televiziune *România de Măine*. Albumele, CD-urile, pliantele au fost însoțite de imagini din România, care înfățișează cu realism mediul prielnic de studiu în țara noastră, atractiv pentru viitorii studenți din oricare țară din lume, inclusiv pentru cei din Orientul Mijlociu.

Târgul a fost vizitat de elevii de la liceele din Beirut, însoțiți de profesorii lor, care au pus întrebări și au solicitat

materiale de informare referitoare la Universitatea Spiru Haret.

Profesorul LARS ELTVIK de la Academia de Management a Emiratelor din Dubai, a subliniat: „Este impresionant ceea ce sunteți și, mai ales ceea ce faceți la Universitatea Spiru Haret în domeniul învățământului superior.”

Profesorul GHASSANA.CONSTANTINE de la „C & E AMERICAN UNIVERSITY INSTITUTE” din Beirut a ținut să precizeze că „sunt puține universități în lume care își permit să aibă post propriu de televiziune prin satelit, ceea ce este uimitor în privința atenției pe care o acordă studenților, spre a le oferi mijloace de comunicare dintre cele mai moderne și eficiente.”

Aprecieri, precum cele de mai sus au fost făcute, pe parcursul întregii manifestări.

Reprezentanții Universității Spiru Haret au purtat convorbiri fructuoase cu

Prezență remarcabilă la

- A doua Convenție Internațională privind Educația, Învățământul și Formarea Profesională Superioară
- Conferința universitară internațională: *Accesul la cunoaștere în secolul XXI*
- Interes deosebit față de Universitatea Spiru Haret

responsabili reprezentativi ai unor universități aflate la Târg precum cele din SUA (Samford University și Towson University) Marea Britanie (The University of Birmingham, Oxford Brookes University, Queen Mary University of London, University of Sunderland, Leeds Metropolitan University), Elveția (Seneca College for Applied Arts & Tehnology), Bulgaria (Sofia University), Lituania (Riga Stradius University).

O atenție aparte a fost acordată convorbirilor cu reprezentanți ai universităților din spațiul arab: Liban (Lebanese International University, Lebanese University, Middle East University), Qatar (Virginia Commonwealth University), UAE (The British University in Dubai), Kuwait (The American University of Kuwait) și altele.

Concomitent, un real interes pentru Universitatea Spiru Haret a fost manifestat din partea unor organizații de *e-learning* (învățare electronică) precum Tata Interactive Systems (India), Integradet Solutions for Business (Arabia Saudită) și Multimedia Center (Egipt).

Vizite și întâlniri la prestigioase instituții de învățământ superior din Liban

Întâlnirea la *American University of Beirut* a prilejuit o prezentare făcută de profesorul WADDAH N. NASR din conducerea acestei instituții.

Tabloul global al învățământului superior libanez arată că în această țară, în prezent, sunt înscrși în facultăți 125 mii studenți din care 70.711 studenți la Universitatea Libaneză din Beirut (56,7%), iar restul în 43 de instituții academice private, din care 14 universități și 29 de colegii. Sunt acreditate oficial 19 universități.

Universitatea Americană din Beirut are aproape 7 000 de studenți și 14 facultăți. WADDAH N. NASR a menționat: „Universitatea Spiru Haret este o instituție de învățământ superior de cel mai înalt nivel pe plan internațional.

Noi suntem extrem de interesați de modelul dvs. de învățământ la distanță,

– care, cu adevărat, este unul de performanță. Este posibil ca între Centrul nostru de Informatică și Universitatea Spiru Haret să se realizeze o colaborare concretă, pentru a ne împărtăși din experiența dvs.

Noi am putea utiliza postul de televiziune tvRM pentru transmiterea cursurilor universitare, întrucât, emisiunile fiind transmise prin satelit, există posibilitate de recepționare a acestora și în Liban.”

Conf. univ. dr. Emilia Bondrea a avut convorbiri directe cu conducerea Departamentului pentru Limbi Străine, fiind găsite oportunități pentru colaborare între cele două instituții, în baza reglementărilor oficiale bilaterale și a contribuțiilor internaționale academice.

Dr. JOHN WATERBURY – Președinte al American University of Beirut a apreciat că Universitatea Spiru Haret poate deveni un factor de mare importanță în promovarea idealurilor universitare în zonă prin educație și cunoaștere globală.

Întâlnirea de la *Universitatea Islamică* din Beirut a marcat, de asemenea, propuneri pentru posibile colaborări în etapa următoare între Centrul de Limbi Străine al Universității

spre cooperare, colaborare, dezvoltare în domeniul învățământului superior.

Profesor dr. ADNAN ALAMINE de la Lebanese University, președinte al Conferinței, la întâlnirea cu delegația română, a remarcat excepționala deschidere manifestată de conducerea Universității Spiru Haret în plan regional, internațional –, această instituție înfățișându-se lumii moderne ca un exemplu de succes în domeniul învățământului particular”.

„Aveți o țară frumoasă, iar Universitatea Spiru Haret este o insulă de excelență prin infrastructura sa deosebită și prin modelul educațional modern” – a apreciat Președintele Conferinței.

Pe ecranul Conferinței a fost prezentat învățământul la distanță practicat la Universitatea Spiru Haret.

Cei prezenți la vizionarea lucrării în power-point au solicitat detalii privind procesul de învățământ la Distanță la Universitatea Spiru Haret.

Dr. MUHAMMAD ALI FARMER, care este Director al Britsh Institute of Technology & E-Commerce, a precizat: „Este pentru prima oară când luăm cunoștință de un model ID care are și trăsături ce îi conferă valențe sociale. La Universitatea Spiru Haret, constatăm că Internetul și televiziunea prin satelit sunt două instrumente fundamentale pentru activitățile cu studenții ID. Însă, spre deosebire de concepția din alte țări care absolutizează folosirea tehnologiilor informaționale, dvs. vă dovedeți a nu fi exclusivisti și faceți eforturi demne de laudă privind asigurarea condițiilor de studiu pentru studenții la ID, în formulă combinată. Este firesc, ca în perioada de tranziție spre societatea bazată pe cunoaștere, cartea tipărită, notele de curs – sintezele tipărite sau alte materiale din această categorie să fie folosite ca alternative viabile, practice de studiu.

Considerăm concepția alcătuirii Bibliotecii Virtuale la Universitatea Spiru Haret ca fiind completă și interactivă. Personal sunt preocupat de coordonarea tezelor de doctorat în domeniul *e-Distance Learning* și vă asigur că de acum înainte, Universitatea Spiru Haret devine subiect de referință în comparațiile și studiile noastre.”

Profesorul dr. SHAJAR MOHAMMED de la University of Sudan și Visiting Professor la University of Saudi Arabia, a solicitat, de asemenea, material documentar în privința conținutului și formei de proiectare și aplicare a ID pentru țările din spațiul cultural arab și Africa, după modelul Universității Spiru Haret.

Profesorul dr. RAJESH R. JUMANI de la Institutul indian TATA INTERACTIVE SYSTEMS, filiala Abu Dhabi din Emiratele Arabe Unite, a precizat: „Universitatea Spiru Haret are un nivel de reprezentativitate foarte înalt în mediul universitar internațional. Suntem bucuși că am primit informații despre o astfel de instituție și apreciez că viitorul ne aparține, pentru colaborare și dezvoltare în domeniu, cu predilecție în învățământul la distanță.”

Aprecieri elogioase la adresa Universității Spiru Haret și a conducerii acesteia a făcut și SERGE MOMUS, Director al Parcului Științific „Parc d’activités Bois Guillaume” din Saint-Apollinaire – Franța: „Grupul de cercetare științifică «EUROGERM» este gata să devină partener cu Universitatea Spiru Haret pentru teme de interes comun, datorită infrastructurii, standardelor și modelului educațional de prestigiu pe care dovedește că le are Universitatea Spiru Haret.”

Cea de-a doua comunicare științifică prezentată la Conferință a purtat titlul: „Resursele de învățare în universități – factori de contribuție la construirea economiei bazată pe cunoaștere”, autori Ioan Găf-Deac, Aurelian A. Bondrea și Emilia Bondrea, a pus în evidență, în mod original că informația este o cale pentru capitalizarea firmelor în economiile de piață, care tind să se bazeze tot mai mult pe cunoaștere.

Modelul matematic original de dezvoltare prin cunoaștere a cules aprecieri deosebite în rândul participanților la secțiunea „Formarea Societății bazată pe cunoaștere.”

În intervenția sa, conf. univ. dr. Emilia Bondrea a arătat că transferul cunoașterii între grupuri, colectivități, națiuni, țări și regiuni reprezintă fluxul globalizării, și, ca atare, Universitatea Spiru Haret are în vedere extinderea legăturilor în toate planurile cu alte universități din lume pentru a fluidiza fluxul informațiilor didactice pentru o instruire superioară.

Prof. dr. MUNIR BASHOUR de la University of Beirut care a fost Președintele Secțiunii a afirmat: „Lucrarea prezentată de universitarii români este complet deosebită de ceea ce, în mod obișnuit, așteptăm și

ascultam la sesiunile internaționale de acest gen. Felicităm Universitatea Spiru Haret pentru remarcabila ținută științifică și înțelegerea dovedită față de direcțiile de transformare pe care le urmează lumea contemporană, modernă.”

Realități, concepții și tendințe în învățământul superior pe plan mondial

Participarea Universității Spiru Haret la această manifestare de excepție, a prilejuit obținerea unor interesante concluzii, comparații și identificarea liniilor de viitor pentru evoluția învățământului superior pe plan regional, internațional și mondial.

Din dezbaterile ce au avut loc, în principal, reies următoarele:

– Învățământul superior este un deziderat pe plan mondial. Preocupările importante în domeniu se referă la: 1) ce tipuri de educație urmează a se practica în lume; 2) ce titluri se vor putea obține la absolvire și 3) în ce limbă poate studia o persoană, având în vedere fenomenul de globalizare care se structurează pe planetă.

– În universități nu trebuie pierdută misiunea educativă, care se va situa întotdeauna în plan central. Universitățile moderne au rol polarizator în societatea umană.

– Este adevărat că universitățile generează tot mai mult influențe politice în mediul național și regional în care sunt situate, însă „politică” ar trebui să provină din „educație”, care trebuie să fie etică, onestă, înalt spirituală.

– Învățământul superior trebuie să rămână, în continuare, focalizat „pe student” și abia în continuare, în plan complementar, „pe procesul de învățământ.”

– Este necesară întărirea încrederii în educația virtuală (prin învățământul la distanță).

Din discuțiile avute de către membrii delegației Universității Spiru Haret cu prof. dr. MOHSEN EL MAHDY SAEED din Ministerul Învățământului Superior din Egipt rezultă că este necesară: a) generalizarea masivă a folosirii tehnologiilor informaționale în universități; b) atragerea și folosirea de surse globale pentru informare, studiu și instruire și c) evitarea enclavizării universitare.

– Este necesară valorificarea de către universități a procesului comun de evoluție considerat convențional pozitivă a mediului academic pe plan internațional.

– Universitățile vor deveni promotore mai active ale eticii în problemele și relațiile sociale și publice în societate.

– În procesul de învățământ trebuie reclădit rolul bibliotecilor („studenții mai mulți și mai mult timp în bibliotecă”), iar verificările (examinările) intermediare sau continue trebuie să înlocuiască treptat examenul final sau să ofere echivalent coresponsuzător examinării;

– Universitățile trebuie să-și asume angajamente contractuale de dezvoltare (de exemplu, o universitate ar putea funcționa cu o filială într-o altă țară și universitatea primitoare ar putea deveni nou acreditată față de prima); Acreditările într-o astfel de situație vor veni de la sine, bazate pe realități (standarde, criterii, prestigiu, recunoaștere).

– Este posibil ca în viitorul apropiat toți cei ce studiază să aibă acces propriu la e-mail, videoconferințe, totul reunit în ceea ce se numește deja „învățământul la domiciliu”, la distanță.

– PROF.DR. MARWAN KAMAL, Secretar General al Association of Arab Universities, fost ministrul al agriculturii în Iordania aprecia: „Misiunea principală a universităților în lumea modernă este de „a educa” oamenii sub cerința de a crea apropierea între ei spre o dezvoltare socială comună. Universitatea Spiru Haret, prin sistemul său educațional, este angajată în această tendință modernă”.

Participarea delegației Universității Spiru Haret la manifestările prezentate mai sus reprezintă un succes.

Este confirmat încă o dată drumul eficient, pe care avansează cea mai mare instituție de învățământ superior particular din România.

Au fost câștigate noi niveluri de apreciere, prin efort și profesionalism. În acest cadru, cooperările viitoare cu instituții din țară și din străinătate devin mărtașă pozitivă a traiectoriei ascendente pe care se situează Universitatea Spiru Haret.

